

Moedersdag

door
P. Louwerse

MOEDERSDAG

DOOR

P. LOUWERSE.

GEILLUSTREERD.

DERDE DRUK.

ALKMAAR — GEBR. KLUITMAN.

MOEDERSDAG.

Jan Kogelaar was politie-agent in een groote stad. Al de burgers, die hem leerden kennen, hielden veel van hem en ze vonden het recht prettig, als hij in hunne wijk was.

De dieven konden hem niet zien; aan alle agenten hebben deze mannen hekel, maar Jan Kogelaar vonden ze het akeligst en het naarst.

Als er ergens gestolen was en niemand kon de dieven vinden, dan zei de Hoofd-commissaris gewoonlijk: „Dan moet Kogelaar er nog maar eens op uit,” en meestal wist deze de plegers van den diefstal te vinden.

Jan Kogelaar stond dus bij zijn chefs hoog aangeschreven en gaarne hadden ze hem agent eerste klasse gemaakt, doch dat konden ze niet, want er waren geen agenten eerste klasse noodig. Het getal dat er zijn moest, was er, en de belofte, dat hij bij eene benoeming het eerst aan de beurt zou liggen, hielp hem op het oogenblik niet veel.

En hulp had hij toch wel kunnen gebruiken en nog al veel ook; want hij had vier kinderen en een vrouw, die nooit zonder toezicht zijn kon. Toen haar jongste kind anderhalf jaar oud was had zij op zekeren dag de wasch thuis ge-

kregen. Zij droeg de wasch naar den zolder en de kleine was haar zonder dat zij het zag, achterna geklauterd. Terwijl zij nu bezig was de dakraampjes te openen, hoorde ze op eens roepen: „Dag, dag! Hier Nannie!” De moeder keek om, en op hetzelfde oogenblik verloor Nannie het evenwicht en sloeg naar beneden.

De arme vrouw schrikte vreeselijk, gaf een gil en was in een omzien beneden.

Ze nam haar kind, dat vreeselijk tekeer ging op, waschte het met azijn, kleepte het uit om te zien of het schepseltje niet een arm of een been gebroken had en toen ze zag dat de kleine niets deerde, kreeg ze hetzelfde te kwaad.

Gelukkig was Antoon, een jongen van negen jaar, thuis. Hij liep naar een buurvrouw en met behulp van deze was juffrouw Kogelaar spoedig weer bijgebracht. De schrik bleef haar evenwel in het bloed zitten en van dien tijd af leed ze aan toevallen. Toen dit gebeurde woonde Kogelaar in een lief net huisje in de stad, doch weldra zag hij dat hij met zijn sukkelende vrouw, die zooveel noodig had, onmogelijk langer daar kon blijven wonen, als hij geen schulden wilde maken.

Gelukkig had de dokter gezegd, dat de zeelucht, het strand en de duinen goed voor haar waren, en daar tot die groote stad ook een visschersbuurt in de duinen behoorde, ging hij op een dag, dat hij vrij had, eens naar die buurt om te zien of er soms ook een huisje te huur stond. Hij zou dan iederen morgen wel bijna een uur moeten loopen eer hij op zijn bureau was, hij zou des avonds wel een uur later thuis komen, doch dat moest dan maar. Hij

was nog in de volle kracht van zijn leven en kon er wel tegen, meende hij. Wel zou er ook van warm middageten geen sprake zijn, want hij had tusschen twaalf en één uur maar verlof om te gaan eten, en die tijd zou te kort zijn om naar huis te gaan. Ook hierover zag hij heen, als de beurs het velen kon, zou hij een enkelen keer wel eens een portie warm eten in een volks-kosthuis nemen, dat was zoo duur niet, en kon dat niet, welnu, brood was immers ook eten?

Zoo denkende stapte hij den weg op naar Dekkersduin, zoo heette de visschersbuurt.

Die weg was zoo onaardig niet, want hij liep dwars door vriendelijke boschjes, zooals er in ons land in de duinstreken zoo vele gevonden worden.

Spoedig had hij de buurt bereikt en te midden van schaduw, van bloem- en bladgeur en van vogelgezang had hij aan geen uur gedacht: de weg scheen maar een half uur lang te zijn en zoo zijn horloge hem niet verteld had, dat hij eigenlijk wel vijf kwartier op pad was geweest, dan zou hij het stellig niet geloofd hebben.

In de buurt zelve was geen enkel huisje ledig of te huur, doch toen hij er naar vroeg, zei hem een vrouw: „Hier in de buurt is niets te vinden, maar achter dat hooge duin, daar is wat leeg, maar . . .”

„Nu, wat verder?” vroeg Kogelaar.

„Het is er niet pluis, man!”

„Niet pluis, hoe dat zoo?”

„Ja, ze zeggen dat het er spookt.”

„Spoken? Och, kom, wie laat zich zoo iets nu nog wijs maken!”

„Wijs maken, man, wijs maken? Ga heel Dekkersduin rond en vraag er naar, dan zult ge hooren, dat het in dat huis spookt. De man, die er het laatst gewoond heeft, nu, een mensch mag er geen kwaad van spreken, maar, die kon wat meer dan rechtuit.”

„Zulke menschen zijn er wel meer! Weet je wel dat onze Burgemeester zulk een geleerd man is, dat...”

„Ik spreek niet van geleerd. Hij kon tooveren. De man is nu twee jaar dood. Hij woonde daar moederziel alleen. Huisraad had hij niet, want toen hij dood was, vonden ze in huis een oude tafel, één kapotten stoel, een beddezak met stroo gevuld en wel veertig of vijftig ijzeren kookpannetjes. Hij kookte daarin allerlei kruiden, maar niemand wist, wat hij er mee deed. Iederen morgen kwam hij hier om negen uur in de buurt om een roggebroodje, een half ons boter, een half ons kaas, een half ons koffie en een half ons tabak te halen. Dat was strijk en zet. Hoe oud hij was zullen ze op het gemeente-huis wel geweten hebben, maar wij wisten het niet. Hij heeft zoo vijftig jaar in dat huisje gewoond; hij was stokoud toen hij er in kwam, maar toen hij voor het laatst om boodschappen kwam, was hij nog niets veranderd.”

„En hoe wisten ze dat hij ziek was?”

„Hij is niet ziek geweest!”

„Niet ziek geweest?”

„Neen! Toen hij des morgens op den gewonen tijd zijn boodschappen niet kwam halen, zei de winkelierster dadelijk: „Brammetje is zeker ziek of dood.”

De jongens, — jongens durven altijd meer dan een gewoon mensch, — gingen eens kijken en kwamen hol-

lende terug om te vertellen, dat ze door het raam gekeken hadden en Brammetje onder den schoorsteen tusschen potten en pannen hadden zien liggen. Toen gingen wij en onze mannen kijken, en jawel, hoor, Brammetje lag onbewegelijk tusschen de ijzeren potjes. We deden de deur open en vlogen allen terug, want een verschrikkelijk leelijke, benauwende lucht kwam ons tegen.

„Een dokter,” zei mijn man en sloot de deur.

Dadelijk liepen er een paar naar de stad en een paar uren later kwam er een dokter. Wij gingen weer allen mee. De deur werd open gedaan, en . . .

„Terug,” riep de dokter ons toe, „laat de deur open, slaat het raam stuk en trapt de achterdeur in. De man is gestikt. Wat hij gekookt heeft mag Joost weten.”

Het raam werd stuk geslagen, de achterdeur ingetrapt en toen kwam van alle kanten een benauwende lucht uit het huis. „Zwavel- en phosphordamp,” zei de dokter. „Maakte de man soms lucifers?”

We wisten het geen van allen, doch toen we een half uurtje later binnen kwamen vonden we wel potjes, pannetjes, fleschjes, kruikjes en doosjes gevuld met allerlei dingen, maar lucifers-houtjes niet. Familie had hij niet, want niemand was er bij toen hij begraven werd. Meneer van Dollenhage, die eigenaar van het bosch en het huisje is, liet den rommel diep in den grond graven en gaf den sleutel van het huisje bij den winkelier. Als er soms huurders kwamen, dan konden ze daar den sleutel vinden. Het staat nu twee jaar ledig, want wie wil er wonen in een huis, waar Brammetje soms des nachts nog potjes komt koken?”

„Allemaal gekheid! Als er potjes gekookt worden dan doet dat een ander, maar Brammetje niet. Hoeveel is de huur?”

„Ik geloof dat Brammetje zestig cent in de week betaalde, maar recht weet ik het niet. De winkelier weet het.”

Kogelaar bedankte de vrouw voor haar onderricht en ging naar den winkelier, die hem den sleutel gaf en zeide dat de huur zestig cent in de week was.

Kogelaar zocht nu het verlaten huisje op, opende de deur en trad binnen.

Spinraggen bedekten aan alle kanten de muren en den zolder. Alles zag er anders vrij knap uit en een krot was het niet. Er waren twee kamertjes en een keukentje in. Achter het keukentje was een schuurtje en ook een aardig tuintje, maar hierin stonden de brandnetels een manslengte hoog. De zolder zag er bestoven uit, maar was niet slecht en er was ook een ruime bedstede op.

„Als mijn vrouw hier eens met een werkvrouw een paar dagen schoonmaak gehouden heeft, dan zal alles er anders uitzien,” dacht Kogelaar en hij besloot dit huisje te huren, al spookte het er ook tienmaal harder.

Zoodra hij weer thuis was, vertelde hij aan zijn vrouw welk een huisje hij gevonden had en van het „spoken” verzweg hij niet.

„Als de spoken maar geen dieven zijn, dan zal het best schikken. Huur het maar, Jan! Het is iedere week toch vijftien stuivers gewonnen, en dat zegt heel wat.”

Kogelaar begaf zich naar den heer van Dollenhage, die ook Wethouder der gemeente was, om dat huisje te gaan huren. Zoodra echter Kogelaar hem gezegd had, wat

hij kwam doen, zei de heer van Dollenhage: „Maar, vriendje, dat gaat niet. Je kunt niet zoo ver van je bureau wonen. Stellig niet. Waar woon je nu?”

„In een der huisjes van Schalkersoord, meneer!”

Dat Schalkersoord was een buurt, die door een Vereeniging gesticht was. In die huisjes te mogen wonen was een voorrecht, dat lang niet aan iedereen verleend werd, en als er een ledig kwam, waren er wel twintig, die vroegen om dat huisje te huren. Geen wonder ook, want de huisjes werden uitmuntend onderhouden en waren zeer geriefelijk ingericht. Daarenboven was bij elk huisje een tuintje, en al sedert jaar en dag wedijverden de bewoners met elkander om het mooiste tuintje te hebben en menig aanzienlijk ingezetene van de stad had niet zulke mooie bloemen, als er in die tuintjes waren.

Het was dus geen wonder, dat de heer van Dollenhage terstond uitriep: „Maar, man, hoe kunt ge Schalkersoord verlaten om daar zoo afgelegen op Dekkersduin te gaan wonen? Wat groote gekheid is dat!”

„Ik zou er ook niet over gedacht hebben, meneer, als het niet moest,” zei Kogelaar en vertelde nu wat er met zijn vrouw gebeurd was en wat de dokter gezegd had.

„Ja, nu wordt de zaak anders,” sprak de heer van Dollenhage, „maar toch Dekkersduin en het bureau, het is te ver, al te ver goede man! Nu het zomer is, is het niets, maar als de winter komt, wat dan? De weg is in het duister bijna niet te vinden. En als je goede vrouw midden in den winternacht zulk een toeval krijgt, hoe zal de dokter dan tijdig genoeg kunnen komen?”

„Dat is het ergste niet, meneer! De dokter heeft ons

gezegd wat we doen moeten, als zoo iets gebeurt. De geneesmiddelen hebben we altijd in huis en zelfs mijn twee oudste kinderen, een jongen van twaalf en een meisje van elf jaar, weten wat ze in zulk een geval doen moeten. Ik twijfel er ook niet aan, of de menschen op Dekkersduin zullen, als het noodig is, wel zoo vriendelijk zijn om een handje te helpen."

De Wethouder dacht even na en zei: „Ik zou zeggen, probeer het een jaar, maar dan ben je het huisje op Schalkersoord ook kwijt."

„Dat kan ik toch niet blijven bewonen, meneer! De nood dwingt me om te verhuizen. We moeten minder gaan wonen."

„Welnu doe het dan! Ga op Dekkersduin wonen. Maar neem dan den weg door mijn bosch dat wint zoo wat twintig minuten uit. En nog wat. Gisteren zag ik dat er in dat bosch veel dor hout is. Laat uw jongen dat weghalen. Het schuurtje is groot genoeg om er heel wat voor den winter te bergen en „brand" gewonnen is heel wat."

„Ja, ik had gedacht, meneer, om in dat schuurtje een paar geiten te houden. Mijn vrouw moet veel melk drinken en melk is daar altijd niet te krijgen."

„Nu zoo'n geitenhok is zoo moeielijk niet te maken. Als het schuurtje te klein is, timmer er dan zelf een."

„Als ik maar tijd had, meneer! Maar u weet dat ik om de veertien dagen maar één dag vrij heb en dien vrijen dag doe ik nog dikwijls voor een kleinigheid aan een van mijn kameraads over. Alle beetjes helpen, meneer."

„Nu, goed, goed! Zie wat je kunt. Ik verhuur het huisje voorloopig voor een jaar. Wanneer zou je er in willen

komen?"

„De volgende maand, meneer!"

„Best! Morgen zal ik den timmerman van Dekkersduin er heen sturen om alles eens na te kijken, en als je vrouw het grootste vuil eens wat kon laten wegnemen, dan zou de timmerman, die ook verver is, hier en daar eens met de kwast er over kunnen. Weet je wat, laat dat van de week doen, dan kan de timmerman in de volgende week aan den slag. En nu moet ik naar het stadhuis, goeden middag! De sleutel moet maar telkens bij den timmerman bezorgd worden."

Vol vreugde snelde Kogelaar naar huis om te vertellen, dat de huur gelukt was, maar dat er van de week nog bezemschoon moest gemaakt worden, en dat was gekker, want geld voor een werkvrouw was er niet.

„Ik zal het doen, Jan," sprak de vrouw. „Als Anton en Gretha dan eens een paar dagen van school thuis mochten blijven, dan konden deze twee mij helpen, Gretha kan al werken, als een volwassen vrouw, dat weet je ook wel!"

„En als je dan eens een toeval moest krijgen, dan zou je er des nachts moeten blijven. En dan de geneesmiddelen."

„De geneesmiddelen neem ik mee, maar ik hoop ze niet noodig te hebben. Het is zoo wat om de drie maanden."

„Aan tijd stoort die nare ziekte zich niet veel, Suze, dat weet je wel!"

„Nu goed, dan huren we een karretje en Anton brengt dan een matras, een peluw, een kussen en een paar dekens mee. Overvalt me de ziekte, dan blijf ik er des nachts met Anton, en Greta kan dan naar huis gaan."

„Het is wel behelpen, Suze! Maar, probeer het! God

geve, dat je vrij blijft.”

Hiermede was de zaak afgelopen en den volgenden dag toen de goede Moeder met haar kinderen naar Dekkersduin ging, was haar huisje op Schalkersoord reeds aan een anderen politie-agent verhuurd.

Vier dagen lang bleven de drie daar aan het werk en alles was goed afgelopen. De timmerman had den sleutel en had gezegd, dat hij zorgen zou, de volgende week klaar te komen. Dan bleven er nog vier dagen voor den rechten schoonmaak over.

De timmerman had woord gehouden en was op tijd gereed, en toen vrouw Kogelaar met haar kinderen kwam om nu alles kant en klaar te maken, stond ze verslagen, zooals het huisje opgeknapt was, en — naast het schuurtje was van geteerde scheepsplanken een hok gemaakt, groot genoeg voor vier geiten.

Alles scheen te voorspellen, dat het leven op Dekkersduin in het spookhuis wel meevallen zou, en nog beter was het vooruitzicht, toen ze op den verhuisdag twee geitjes in het hok vonden. Het was een geschenk van den heer van Dollenhage, die zooveel goeds van Kogelaar gehoord en oprecht medelijden met zijn gezin gekregen had.

Anton moest nu evenwel van school; zijn moeder kon hem niet missen, omdat ze niet zeker was, dat ze weer geen toeval zou krijgen, en dan was Nelly, een kind van vier jaar toch veel te jong om te helpen. Dirk en Gretha gingen nu naar de buurtschool, en als deze van huis waren, bleef Anton altijd in de nabijheid der woning. In den eersten tijd vond de flinke knaap er gedurende die uren werk genoeg om het tuintje op te knappen. Hij had wel nooit een spade in handen

gehad, maar als men oprecht wil kan men zooveel, en brandnetels weg hakken is nu juist zulk een groote kunst niet, al moet er opgepast worden, dat men zich aan die venijnige bladeren niet brandt.

Kwamen Gretha en Dirk thuis, dan ging Gretha het noodige in huis verrichten. Dirk belastte zich met het ophalen van eten voor de geiten, en Anton ging het bosch in om dor hout te verzamelen. Om Moeder minder werk te geven, besloot hij zooveel mogelijk het voorbeeld van al de jongens van Dekkersduin te volgen. Deze liepen des zomers altijd zonder schoenen of kousen, wat in het mulle duinzand, waarin alleen wat schelpjes gevonden werden, volstrekt niet hinderlijk was. Zoo bracht Anton gaandeweg het schuurtje vol hout. De dunne takken gebruikte Moeder voor den middagpot en om water te koken; de dikke zouden in den winter dienst doen. Bovendien had Anton er nog wat anders op gevonden. In het bosch waren enkele plekken waar heel veel bramen groeiden. Eerst had hij ze geplukt om ze onderweg op te eten; een paar dagen later nam hij een mandje mee om er ook thuis te kunnen brengen, en nog een paar dagen daarna nam hij een tonnetje mede om dat vol te plukken en in de stad te laten verkoopen. Al kreeg hij voor zulk een tonnetje maar tien cent, het was toch al weer wat. En dit gelukte hem, want aan een groenteboer, die even buiten Dekkersduin woonde, verkocht hij elk tonnetje vol voor vijftien cent.

Moeder had zich zoo lang ze hier woonde veel beter gevoeld en, de goede ziel, ze hoopte zoo, dat de zee- en strandlucht, waarvan de dokter zooveel goeds voorspeld had, haar werkelijk geheel herstellen zou.

Ook de brave Vader was vol goeden moed en hij had nog geen oogenblik berouw, dat hij Schalkersoord met Dekkersduin verruild had.

Het zou echter anders, heel anders worden.

Vier maanden lang was Moeder vrijgebleven, zoodat Anton onder schooltijd ook wel in het bosch durfde gaan en Moeder met kleine Nelly alleen laten.

Eens op een prachtigen morgen in October gevoelde Moeder zich zóó flink en zóó gezond, dat ze besloot dien dag eens naar de stad te gaan om daar eenige wollen stoffen voor den winter te gaan koopen. Ze dacht eigenlijk niet meer aan haar ziekte, zoodat ze ook niet aan Anton vroeg om mede te gaan. Integendeel, kleine Nelly mocht eens mede, want die kleine wilde den speelgoedwinkel van La Maison & Comp nog eens zien. Die winkel was altijd zoo mooi.

Anton ging dus naar het bosch en wilde zijn best eens doen om dien dag vier tonnetjes bramen te zoeken. Dan had hij drie gulden bij elkaar, want hij had aan niemand er wat van verteld. Dan zou hij Moeder eens verrassen met — ja, met wat? Hij zou eens goed kijken, wat ze noodig had en het dan in de stad gaan koopen. Moeder zou niet voor twaalf uur thuis zijn, misschien werd het nog wel later, want Gretha en Dirk hadden hunne boterhammen mede naar school gekregen. Vóór den middag drie tonnetjes en na den middag nog een met een bos hout, dan naar den groenteboer, dan naar huis, en dan naar stad.

Vol vreugde snelde hij het bosch in en begon bramen te plukken. Voor twaalf had hij reeds drie tonnetjes weg gebracht. Nu ging hij naar huis, doch daar Moeder er nog

niet was, sneed hij zelf maar een paar boterhammen en ging weer op pad. Een uur later zat hij, hijgende van vermoeidheid op een hoop steenen, die dik met mos begroeid waren, uit te rusten.

Hij deed echter meer dan rusten. Hij zat ook te denken.

Hij was nu drie gulden rijk en de vraag was: wat zou hij er mede doen?

Wat zou Moeder nu wel het meest van al noodig hebben?

Moeder?

Ja, maar Vader mocht toch ook wel wat!

Hij had gezien hoe de heer van Dollenhage, als hij op de jacht was een gebreid jachtvest aan had.

Zulk een vest zou wel warm zijn, en als Vader dat onder zijn uniform-jas had zitten, hoe heerlijk zou dat zijn! Onder die uniform-jas zat niet al te veel en Vader moest soms veel koude lijden, want hij had ook dikwijls nachtdienst, omdat de nachtwakers in de stad afgeschaft en vervangen waren door gewone agenten.

Maar, wat voor Moeder en nog wat voor Vader en dat alles voor drie gulden, neen, dat kon niet veel zijn, wat er dan gegeven werd.

Wacht, hij wist, wat hij doen zou.

De groenteboer had ook zoo een gebreid vest, dat eigenlijk wel wat op een buisje geleek. Hij zou aan hem vragen wat het kostte. Zulk een gebreid buisje was misschien nog beter dan een jachtvest.

Vol moed stond hij op, doch liet den takkenbos liggen. Hij zou de bramen bij den groenteboer brengen en dan den bos met hout halen, zooals hij altijd deed.

De groenteboer stond aan het hek van zijn tuin, alsof hij op hem wachtte.

Dit was ook zoo.

„Hier, baas, de bramen!” zei Anton.

„Goed, en hier zijn vijf dubbeltjes! Maak nu maar dat je thuis komt!”

De man sprak zeer gejaagd, doch Anton lette er niet veel op; hij sprak altijd driftig.

„En hoeveel kost dat gebreide buis baas, dat u draagt als het koud en guur is?”

„Ga maar gauw naar huis! Zeven gulden vijftig kost het! Haast je maar, de wacht is thuis op je!”

„Zeven gulden vijftig, baas?” vroeg Anton verschrikt.

„Ja, ja, zeven vijftig, geen cent minder! Maar pak je nu weg! Vlug als de wind!”

Wat was die groenteboer toch raar vandaag!

Ei wat, Anton dacht niet aan die driftige taal.

Hij had zeker de bokkepruik op en al zoo dikwijls had hij gezegd: „Kom, kom, poets je als de wind weg! Ze hebben je thuis noodig.” Daar zat niets in.

Maar zeven gulden vijftig voor een onnoozel gebreid buisje!

Hij had maar drie gulden en er moest nog wat af voor Moeder ook!

Wat viel hem dat tegen, bitter tegen!

Langzamer werd zijn tred naar het bosch terug. Anton had verdriet; hij wilde zooveel en hij kon zoo weinig!

Wat kan het soms toch akelig zijn, arm te wezen!

Eindelijk was hij bij den steenhoop.

Zuchtend nam hij den takkenbos op en juist toen hij

wilde voortgaan, hoorde hij wat.

Er werd geroepen!

Het scheen wel, dat men zijn naam riep.

Hij stond stil, luisterde aandachtig, en . . .

„Anton! Anton! Anton!”

Het was een kind dat dit riep. Het geelk Nelly's
fijn stemmetje wel.

„Nelly!” riep hij zoo hard hij kon.

Daar hoorde hij loopen en weldra stond nu de kleine
Nelly met vuurrood gelaat bij hem.

Het zweet liep het kind met stralen langs de wangen.

„Wat is het, Nelly? Waarom kom je me zoeken?”

„G-g-gauw mee, m-mee, M-Moe-der-Moeder is-zoo-
zoo-naar! Mee-mee-gauw. Dirk en Gre-Gretha nog-niet-
nog niet thuis!”

Opeens was de gedachte weg: „Wat zal ik voor drie
gulden koopen?”

Hij nam den takkenbos op, slingerde hem op den
schouder en Nelly een hand gevend, liepen ze wat ze loopen
konden naar huis, waar ze eenige vrouwen vonden.

„Aap van een jongen, waarom loop je zoo ver weg?”
snauwde een buurvrouw hem toe.

Anton hoorde dat onverdiende harde woord niet: hij
had te veel te zien om wat te hooren.

Midden op den vloer lag Moeder met een toeval erger
dan ze nog ooit gehad had.

Met een sprong was hij op den stoel om uit de kast
het fleschje met druppeltjes te halen.

Maar wat was dat?

Moeder had ze vier maanden lang niet noodig gehad
Moedersdag.

en al dien tijd had het fleschje in die kast gestaan. Het was zeer warm in die kast geweest en door de warmte was dat vocht gaan gisten, het kurken stopje was er afgesprongen en alles was er uit geloopen.

Het fleschje was ledig.

Wat nu te doen?

Met de medicijnen kon hij Moeder helpen, maar zonder die was hij machteloos.

„Help Moeder op bed leggen,” zei hij, „en leg dan doeken met koud water op het hoofd. Ik moet naar de stad, want de druppeltjes zijn uit het fleschje geloopen. Moeder niet toedekken. Op het laken, boven de deken! Hoofd hoog, handen vrij!”

Het angstzweet stond den knaap op het gezicht.

De buurvrouwen deden wat Anton gezegd had en hij zelf holde heen.

„Hei, hei,” riep de groenteboer. „Waar dat heen? Om Vader?”

„Neen, om medicijnen!”

„Wacht even, ik zal je er met mijn karretje brengen! De ziel moet geholpen worden. Dat is een treurige geschiedenis!”

Spoedig zaten ze nu samen op de kar en met een woeste vaart ging het naar de stad.

De apotheker was spoedig gevonden; hij zocht het recept op, maakte de druppeltjes klaar en...

„Drie vijftig ventje!”

„Ik heb maar drie gulden bespaard bramengeld, meneer!” zei Anton en haalde aan dubbeltjes en centen drie gulden uit een ouderwetsch linnen beursje.

„Die tien stuivers zal ik wel geven,” sprak de groenteboer.

„Laat maar zitten, baas,” zei de apotheker. „Drie gulden zóó verdiend tellen wel voor drie vijftig!”

„En nu nog even naar den dokter, alsjeblief,” smeekte Anton.

„Met plezier, ventje!” luidde het antwoord.

De dokter was thuis en toen hij hoorde dat vrouw Kogelaar na vier maanden vrij geweest te zijn, opeens alweer een aanval van haar verschrikkelijke ziekte gekregen had, zei hij: „Dadelijk hulp noodig! Dadelijk! Zijn er thuis nog medicijnen?”

„Ze waren op; ik heb nieuwe druppeltjes gehaald, dokter!”

„Zal nog wat anders medenemen,” sprak de dokter snel.

Met drie man op het kleine karretje reed de groenteboer naar huis en zooveel verder als hij door de duinen rijden kon.

Nu sprongen de dokter en Anton af en liepen naar de woning waar zoo opeens weer alle hoop op geheel herstel vervlogen was.

De benauwdheden hadden opgehouden, doch nu lag de arme ziel, koud en stil als een doode, op het hagelwitte dek, want Antons raad was trouw gevolgd, omdat ze wel begrepen, dat die jongen beter zou weten, wat er met zulk een zieke geschieden moest, dan zij het wisten.

De dokter onderzocht haar nauwkeurig en schudde het hoofd.

„Is Moeder dood, dokter?” vroeg Anton met stotte-

rende stem.

„Nee, vent, neen! Maar de aanval is te hevig geweest; ze zal suf blijven, suf, wezenloos, half krankzinnig! Wat is er toch met haar gebeurd?”

„Ik weet het niet dokter,” antwoordde Anton en vertelde hem alles wat er in die vier maanden voorgevallen was, en hoe goed Moeder van morgen toch nog was toen ze met kleine Nelly naar de stad ging.

„We liepen door het bosch naar huis, dokter,” zei Nelly nu. „Opeens stond Moeder stil, liet mijn hand los en gilte: „o God, daar komt het! Toen viel ze neer dokter! Ik liep naar huis om Anton te halen. Anton was er niet.”

„Genoeg, kind, genoeg,” sprak de dokter vriendelijk, en zich tot Anton wendende, hervatte hij: „Elk kwartier tien druppels uit dit en niet uit dat fleschje, in een wijnglas water. Achtmaal doen. Dan om het halfuur alweer tien druppels; ook achtmaal doen. Vanavond kom ik nog terug. Ik zal uw Vader alles laten weten; hij moet thuis komen.”

De dokter goot de arme zieke de druppels tusschen de geopende lippen, keek haar andermaal strak aan, schudde weer het hoofd, herhaalde voor Anton nog eens zijn bevel en — weg was hij.

Even na vijf kwam Vader thuis.

„Suze, Suze,” zei hij en boog zich over de zieke heen.

De arme ziel bleef roerloos liggen en gaf geen enkel teeken van leven.

Toch ademde ze nog en den pols kon men voelen slaan, doch zwak, heel, heel zwak.

Om tien uur kwam de dokter nog en bracht bij voor-

baat reeds een drankje en een doos poeders mede.

Vader verschrikte; hoe moest alles betaald worden? Hij wist maar al te goed, dat de medicijnen, die zijn vrouw noodig had ontzettend duur waren en soms, o zoo gauw op.

„Dokter,” zei hij daarom, toen hij den vriendelijken man door het bosch heen op den weg bracht, „dokter, zijn die medicijnen duur?”

„Ja, peperduur, Kogelaar! Elke poeder kost dertig cent, en als alles loopt, zooals ik vrees, dan zal zij er drie weken lang elken dag vier, dan een week of zes lang elken dag één moeten gebruiken.”

„Maar, dokter, wie moet dat betalen? U weet toch, dat ik het niet kan?”

„Dat weet ik, Kogelaar, dat weet ik. Maar laat ik je zeggen, dat ik u niets rekenen wil. Ik maak van deze soort ziekte mijn studie en uw arme vrouw is dus het boek waarin ik mij oefen. Ikzelf heb u aangeraden om niet in een „ziekenbos” te gaan, want ik ben geen bosdokter en ik wilde uw vrouw als patiënt niet graag missen. En wat den Apotheker betreft, hij heeft kruiden noodig. Anton en de andere kinderen kunnen er zoeken. Hij is iemand, die geen mensch het vel over den neus halen zal. Dat kan gevonden worden, en dit zal u niet bezwaren. Maar nu zijn we op den weg. Ik kan nu zelf wel thuis komen. Ik zal nog even bij den Hoofd-commissaris aanloopen en hem vertellen hoe alles hier gelegen is. Als het morgen soms erger wordt, blijf dan gerust thuis en laat Anton mij komen roepen. Goeden avond, Kogelaar! Beterschap!”

De dokter reikte den agent de hand en beide mannen gingen nu huns weegs.

In treurige gedachten verzonken liep Kogelaar door het bosch.

Het was daar onder de eiken en beuken die nog alle hun loover droegen, zeer donker. Dit hinderde Kogelaar echter niet; hij kon wel blindelings zijn weg vinden.

„Goeden avond!” klonk het op eenmaal.

Kogelaar, die aan het uitrekenen geweest was hoeveel hij nu alweer dezen winter zou noodig hebben, had vooraf niets gehoord en het was daarom geen wonder, dat hij een weinig verschrikt opkeek.

„Goeden avond,” antwoordde hij, doch liet er onmiddellijk op volgen: „Gij zijt hier op verboden terrein. De publieke weg leidt niet door het bosch.”

De aangesprokene lachte en zeide: „Dat weet ik wel, maar ik zou u even willen spreken.”

„Dan mag je hier nog niet komen; ik woon hier niet.”

„Dat weet ik. Je woont in het spookhuis van Brammetje. Nog geen last van spoken gehad?”

„Nee; maar wat had je te zeggen?”

„Niet zoo haastig, man, niet zoo haastig!”

„Ja wel haastig, ik moet gauw thuis zijn.”

„Wel dan ga ik met u mede. Goed gezelschap maakt korte mijlen. Het is thuis niet best bij u, heb ik gehoord.”

„Nee, alles behalve, maar . . .”

Kogelaar stond stil.

„Nu wat is het?” vroeg de vreemdeling.

„Ik hoor voetstappen achter ons!”

„Verbeelding is erger dan de derdendaagsche koorts; zoo'n agent hoort altijd wat. Ik hoor niets. Maar om op uw vrouw terug te komen; dat wordt een dure geschie-

denis, vriend!"

Kogelaar zuchtte. Hij dacht er niet meer aan, dat die man op verboden grond liep en evenmin dacht hij meer aan de voetstappen achter zich, al hoorde hij ze duidelijk.

„En als dat alles van een agenten-traktementje af moet, dan is het nog erger dan dat alles opgaat, dan komt er te kort. Of kunt gij er soms des avonds nog wat bij verdienen?"

„Neen, geen cent!"

„Hoe dom!"

„Wat? Hoe dom? Ziet gij kans om er nog wat bij te verdienen, als men des avonds om elf uur thuiskomt en des morgens om zes uur weg moet?"

„Ik wel!"

„Zoo! En hoe?"

„Vraag eerst: „En waar?"

„Nu, en waar dan?"

„Bij u aan huis, in het spookhuis!"

„Ik zou wel willen weten hoe?"

„Ik zal het u zeggen. Toen Brammetje dood was kwamen wij er van tijd tot tijd spoken en — we verdienden er aardig wat mede."

„Met spokerij verdient niemand een cent."

„Zoo dom ben ik niet; dat weet ik ook wel. Maar ziet ge, uw huis is ruim, heel ruim! Wij kwamen daar wat maken, dat iedereen niet weten mocht, en daarom was spokerij goed, heel goed. Vat-je?"

„Ik vat niemendal! Wat heb je daar dan uitgevoerd?"

„Zoo vraagt men een boer de kunst af. Je laat me niet uitspreken ook. Nu het spookhuis bewoond is, houdt

de liefhebberij voor ons op, of we beginnen op nieuw, als je lust hebt om met ons mede te doen. Wij benadeelen ons land voor geen halven cent en de gemeente ook niet, dus, al had je, als agent ik weet niet wat aan den Koning of Burgemeester beloofd, je kunt gerust met ons mededoen en — iederen nacht, dat we samen werken, wordt er een honderd gulden verdiend. Of — heb je altijd nachtdienst?"

„Om den anderen nacht. Maar nu zou ik, als ik in jouw plaats was, maar ophouden om te probeeren of je mij tot schurkerij kunt overhalen. Ik gelast u onmiddellijk dit bosch te verlaten.”

De man lachte luid en zei: „Gelasten! Je maag is te ledig om te gelasten, man! Je bent een gek!”

„Nu dan, in naam der wet, gij zijt . . .”

„Mijn arrestant, wilt gij zeggen! Ha-ha-ha! Hip Hop, kom!”

„Wat is het Hup?” klonken nu de stemmen van twee anderen, die snel naderden.

Zij waren het geweest wier voetstappen Kogelaar gehoord had.

De eerste, die den agent aangesproken had, plaatste zich nu voor Kogelaar en zei: „ik ben Hup! En deze” — hij wees op den kleinsten van de twee, die gekomen waren, — is Hip! En die is Hop. — Hip, Hop, Hup is een mooi klaverblad van drieën, maar een klaverblad van vieren is ook wel mooi. En-nu vraag ik je: Wil je Hap zijn? en dan samen . . .”

„En als ik nu zeg neen?”

„Dat mag je gerust man! Maar . . .”

„Nu, zoo heel bang ben ik niet, ga gerust verder!”

„Dan kom je niet meer thuis. Dan slaan we je hier dood! Je kent ons wel niet, maar je zoudt ons toch kunnen verklikken. Daarom, kort en goed, wat zal het zijn ja of neen?”

„Neen!” antwoordde Kogelaar.

„Pakt aan, Hip, Hop!” kommandeerde Hup.

Maar Kogelaar trok zijn stok van zwaar ebbenhout, en daar hij vroeger onder dienst had leeren batonneeren, waren dé schelmen in een oogenblik op de vlucht geslagen en in het bosch verdwenen.

„Hap,” schreeuwde Hup den agent uit het geboomte toe, „maak je testament maar, hoor!”

In het duister kon Kogelaar de drie deugnieten toch niet vinden en daarom ging hij naar huis, waar hij zijn arme vrouw weer bij haar kennis vond. Zij vroeg hem wat er toch gebeurd was.

Kogelaar begreep zeer goed, dat zij met die vraag bedoelde, niet wat er zoo even in 't bosch maar wat er met haar gebeurd was.

„Je hebt weer een toeval gehad, Suze,” zei hij. „Hoe is het nu?”

„Best, best! Hoe gek toch! Toeval! Ja! Gek, heel gek! Wel te rusten!”

Opnieuw sliep ze afgemat in en Kogelaar wist thans, dat zij zich het gebeurde niet herinnerde. Hij bleef den geheelen nacht op en vertelde aan Anton, de man had niemand anders aan wien hij zijn ontmoeting in het bosch vertellen kon, wat er met hem voorgevallen was.

„Het heeft hier verleden week toch wel gespookt, Vader,” zei Anton. „Ik heb des nachts duidelijk hooren vijlen

en kloppen.”

„Maar het huis is toch niet grooter dan twee kamer-tjes, een schuurtje en een keukentje,” meende Vader. „Er zal toch geen kelder zijn.”

„Ik geloof het niet, Vader! Maar wat zouden die mannen hier dan doen?”

„Niet veel goeds, Anton! Het spijt me, dat je mij dit niet dadelijk gezegd hebt; ik zou dan eens een paar nachten opgebleven zijn.”

Hierbij bleef het.

Anton kreeg slaap en dommelde op zijn stoel in. Vader legde hem een kussen onder het hoofd en liet hem rustig slapen. Vroeg in den morgen kwam er weer beweging in de bedstede. Hij keek om en zag zijn vrouw overeind zitten.

„Hoe is het, Suze?” vroeg hij en naderde haar bed.

„Niet goed, heel niet goed, Jan! Ik voel dat ik een hevige toeval heb gehad. Mijn hoofd is zoo zwak, o, zoo zwak!”

„Ik zal vandaag thuis blijven, Suze!”

„Doe dat niet! Vandaag blijf ik wel vrij, maar ik zal op bed moeten blijven en Gretha kan dan niet naar school. Het is beter, dat je thuis blijft als het erger is.”

Kogelaar, die nog geen half uur verzuimd had, geloofde dat zijn vrouw gelijk had, en nog voor de morgen aanbrak, maakte hij Anton wakker en ging naar de stad.

„Goed dat je komt, Kogelaar,” zei de Hoofd-commissaris. „Terstang is ziek en nu heb ik iemand noodig om de wacht bij de Hellebaardierstraat te betrekken. Ik zal die wacht aan u geven. Ga er maar dadelijk heen.”

Die wacht aan de Hellebaardierstraat was zeer moei-

lijk. Het was een kruispunt van twee zeer drukke straten, die vrij nauw waren. De koetsiers van de groote menigte rijtuigen en wagens konden elkaar niet zien, zoodat er altijd een agent moest zijn om hen te wenken stil te houden, als er uit de andere straat een wagen of rijtuig aankwam.

Wat de drukte op dat punt nog grooter maakte was het geval, dat een van die twee straten de naaste weg naar het station van het spoor was, zoodat tal van reizigers en voetgangers er gebruik van maakten.

De agent, die daar de wacht had, moest dus steeds goed uit de oogen zien, want, als er eens een ongeluk gebeurde, dan zouden de menschen hem stellig de schuld er van geven.

Om acht uur betrok Kogelaar daar de wacht en de drukte was al vrij groot, doch ze zou nog grooter worden, vooral tegen negen uur; want kwart over negen kwamen er twee treinen aan van verschillende kanten en in de nabijheid van dat kruispunt waren ook een paar druk bezette scholen.

Omnibussen, rijtuigen, vrachtwagens, handkarren, reizigers met tasschen, jongens met pakjes en couranten, boodschapmeisjes en schoolkinderen, alles begon door elkaar te wemelen.

Het was een bijzonder drukke dag ook, want in een der naburige steden werd een groot feest gevierd en honderden gingen er heen om dat bij te wonen.

Kogelaar kwam oogen te kort en ieder oogenblik was hij bevreesd, dat er een ongeluk gebeuren zou.

„Halt!” schreeuwde hij een huurkoetsier toe, die met hard rijden twee vrachtjes voor hetzelfde spoor hoopte te hebben.

De man raasde wat tegen en begon den agent uit te schelden.

„Agent, agent kijk dat meisje op krukken daar eens midden tusschen al die rijtuigen. Straks komt het kind onder de paarden,” riep een heer hem toe.

Kogelaar keerde zich om, zag het kind, en alle gevaar voor zichzelf geheel vergetend, sprong hij tusschen de rijtuigen, hield eerst met forschen greep het dartele paard, dat voor een boerentilbury gespannen was, tegen, en bracht toen met groote moeite het verschrikte kind in veiligheid.

Het arme zieltje had het erg benauwd gehad, en stellig zou ze een ongeluk gekregen hebben, als de wakkere agent haar niet geholpen had.

Zij heette Bella en was het dochtertje van een heer die in de Oost rijk geworden was en thans in Holland leefde.

„Ik dank u hartelijk,” zei Bella en strompelde langzaam en moeielijk naar haar school.

Des avonds vertelde ze het na het diner aan haar Papa, die dadelijk naar dat kruispunt ging om den agent te bedanken en te beloonen. De man mocht waarlijk wel wat hebben.

„Hier, vriend,” sprak hij, „dit is wat voor uw moeite van dezen morgen om mijn dochtertje te helpen.”

„Ik stond vanmorgen hier niet, meneer!” zei deze en gaf de twee rijksdaalders terug.

„Wie stond er dan?”

„Dat weet ik niet, meneer! We worden om de drie uur afgelost. Men zou het hier den heelen dag niet volhouden. Maar op het politie-bureau weten ze het well!”

„Ik dank u voor uwen raad.”

De heer begaf zich nu naar het bureau en vond daar een Inspecteur, die niet wist, dat Terstang ziek was en dat Kogelaar zijn dienst waargenomen had. Hij keek op het dagregister en zei: „De man heet Terstang, meneer!”

„En waar woont hij?”

„In de Janlappen-steeg, nummer 42, meneer!”

„Ik dank u wel,” zei nu de heer, die zich verwijderde om Terstang in de Janlappen-steeg op te zoeken.

Met vrij wat moeite vond hij in deze achterbuurt het huis van den agent. Hij schelde aan en toen de vrouw van Terstang de deur opende, vroeg hij: „Is agent Terstang uw man, vrouwtje?”

„Ja, meneer!”

„Best! Hier is vijf gulden voor zijn flink gedrag bij het kruispunt van de Hellebaardierstraat. Hij zal zelf wel weten waarom. Ik ben de Papa van dat meisje. Goeden avond!”

De goede heer verdween en vrouw Terstang ging naar binnen om haar man te vertellen welk meevallertje ze gehad had. Vijf gulden was waarlijk ook geen kleinigheid.

Terstang herinnerde zich niet, dat hij iets buitengewoons verricht had en althans dien dag niet. Het kon echter zijn, dat hij vroeger wel eens iemand geholpen had. Hij hielp er immers zooveel?

De vijf gulden werden dus aangenomen en gehouden zonder er eenige zwaarigheid over te maken.

Ondertusschen was Kogelaar om half elf vertrokken naar zijn gewone wijk en des avonds om acht uur ging hij naar huis. Het was zijn beurt wel voor den nachtdienst, doch terwille van zijn vrouw had hij nu eens voor dezen

keer met een ander geruild.

Zonder aan het geval van den vorigen avond te denken, trad hij het boschpad op, doch toen hij bij den maneschijn zijn huisje al tegen het duin zag liggen, hoorde hij opeens roepen: „Hap, uw uurtje is er!” en op hetzelfde oogenblik knalden er drie geweschoten.

„O, God, help mij,” riep Kogelaar en door een der kogels in den borst getroffen zeeg hij neer.

De laffe moordenaars sloegen op de vlucht.

De boschwachter die de schoten gehoord had, kwam op het geluid af en vond geen stroopers, maar wel Kogelaar zoo goed als dood op den grond liggen.

„Dat hebben die ellendige stroopers gedaan,” bromde hij en toen hij geen leven in den gevallene ontdekte, snelde hij naar de stad om daar aangifte van het voorgevallene te doen.

Met een brancard gingen twee agenten en een dokter met hem mede, en weldra was nu de arme Kogelaar in het ziekenhuis in de stad, waar de dokter nauwkeurig onderzocht welke wond de arme man had.

„De kogel is door de ribben gegaan. Links er in en rechts er uit. Als de longen maar niet geraakt zijn,” sprak hij.

Met de meeste zorgvuldigheid werd Kogelaar op een rustbed gebracht en toen de directeur en de onder-directeur gekomen waren, begon een ernsig onderzoek naar den toestand der longen.

„De longen bleven vrij, maar toch vrees ik voor het leven van den man,” sprak de directeur, en beval een oppasser hem nauwlettend te verzorgen en de geneesmid-

delen juist op tijd in den mond te gieten. Zoodra de lijder tot zichzelf kwam moest de oppasser schellen en den directeur laten komen.

Dien nacht kwam Kogelaar echter niet tot bewustzijn.
En thuis?

Wel, thuis was men volstrekt niet ongerust. Anton en de andere kinderen, zoowel als Moeder wisten immers, dat hij nachtdienst had, en nu had Anton wel geloofd, dat Vader met den een of ander ruilen zou, doch het zou ook kunnen zijn, dat er geen plaatsvervanger te vinden was.

En de boschwachter dan? Hij kende Kogelaar toch? Waarom ging hij het dan niet zeggen?

Wel, dat is gauw verteld.

Hij wist wat met vrouw Kogelaar gebeurd was, en als het mēsch nu misschien wat beter was, dan zou hij haar wellicht een nieuw toeval bezorgen, door haar te vertellen, dat haar man een gevaarlijke borstwonde ontvangen had en in het ziekenhuis lag. De kinderen behoefden het in het geheel niet te weten. Zoo kwam het dat de boschwachter met die nare boodschap liever tot den volgenden morgen wachtte.

De medicijnen die de dokter voorgeschreven had, maakten haar heel rustig, zoodat hij tot Anton gezegd had, toen hij om half zes een bezoek had gebracht: „Als nu Vader soms van avond thuis komt, zeg hem dan, dat hij gerust kan gaan slapen, en komt hij niet thuis, dan behoef jij of je zuster ook niet op te blijven.”

Op den gewonen tijd waren de kinderen dus naar bed gegaan.

Kinderen slapen meestal gauw in, doch dit was met

Anton het geval niet.

Hij kon niet begrijpen dat Vader toch niet gekomen was. Hij had altijd voor een ander gereed gestaan om een nacht te nemen, en nu zou er toch wel één te vinden zijn, die den nachtdienst voor hem wilde waarnemen!

Er kon ook wat in de stad gebeurd zijn.

Misschien een oproer!

Misschien dieven!

Dieven!

Welke mannen hadden Vader gisteren avond toch staande gehouden?

Waren dat dieven?

En wat deden ze hier in huis als ze kwamen spoken?

Honderd gulden op één avond verdienen! Waarmede toch.

Als ze vannacht maar niet kwamen en Moeder wakker maakten! Eens had hij ze gehoord. Hij kon duidelijk hooren dat er gevijld en geklopt werd.

Allerlei gedachten kruisten zoo door zijn hoofd en als de slaap hem de oogen deed sluiten, dan was het toch maar voor een oogenblikje, want telkens droomde hij dat hij weer hoorde vijen en kloppen en dan werd hij met schrik wakker.

Daar sloeg de koekoeksklok in de huiskamer.

Elf of twaalf uur?

Anton telde de slagen. Het waren er elf.

„Nog maar elf uur,” zuchtte hij. „Was het maar morgen.”

Stil eens, ja, daar hoorde hij weer wat.

Het kon Moeder zijn, zeker waarom niet? Al had de

dokter gezegd, dat ze niet ontwaken zou, toch kon het wel eens anders uitkomen dan hij gezegd had. Een dokter wist ook niet alles.

Hij sliep op het keukenzoldertje en om nu zeker te weten, dat Moeder niet wakker was, sloop hij behoedzaam naar beneden en trad voorzichtig de kamer binnen.

Moeder sliep gerust en vast.

Nu ging hij weer naar de keuken en . . .

Daar hoorde hij weer dat geluid van vijlen en kloppen.

Hij keek eens door het raam naar buiten en daar het heldere maneschijn was, kon hij tegen de witte duinen de schaduw van hun huis zien. Hij zag ook de schaduw van den keukenschoorsteen en - er kwam rook uit.

Vreemd!

De keukenhaard had heel den dag niet gebrand, en het vuur in de woonkamer was om zeven uur al uit geweest.

Als er eens brand was?

Als dat geluid eens uit den schoorsteen kwam?

Neen, gekheid, dat kon niet. Verleden week had hij precies hetzelfde gehoord en toen was er toch ook geen brand geweest.

En dat geluid, het was sprekend of het uit de diepte kwam. Uit den schoorsteen kwam het stellig niet.

Hij ging nu op den steenen vloer liggen en met het oor tegen den grond aan, hoorde hij vijlen, kloppen en praten.

Die mannen waren dus daar onder aan het werk. Het huis was derhalve grooter dan Vader en Moeder gedacht hadden. Er moest dus nog een kelder zijn. Maar waar? Ze hadden hier toch al lang genoeg gewoond om dien kelder

Moederdag.

gevonden te hebben, als hij er was.

Was Vader nu maar thuis, dan . . .

Anton luisterde, luisterde, en viel eindelijk op den steenen vloer in slaap.

Toen hij ontwaakte begonnen de sterren reeds te verbleeken en het was tijd om op te staan.

Hij richtte zich op en huiverde van de koude.

Goed, dat hij voor theewater moest zorgen en dus een vuurtje kon aanleggen. Dat zou helpen voor de koude.

Het vuur brandde weldra helder op en Anton zou nu door de warmte ingedommeld zijn, als hij niet had hooren zeggen: „De spoken zijn er geweest, Anton. Ik heb spoken gehoord. Spoken, spoken, ja, spoken en leelijke spoken ook. Hi-hi-hi! Wel te rusten, Anton!”

Het was Moeder geweest, die dit zei, doch eer Anton bij haar bed was, sprak ze al niet meer, doch keek hem heel onnoozel aan.

Ondertusschen werd het helder dag. Gretha, Dirk en Nelly stonden ook op, en na zich gewasschen en gekleed te hebben, gebruikten ze het ontbijt.

Daar riep opeens Gretha: „De boschwachter! Wat zal die hier zoeken?”

„Hola!” riep hij aan de buitendeur.

Anton deed open en wenschte den man goeden morgen.

„Goeden morgen, jongen!” luidde het antwoord. „Is Vader thuis?”

„Neen, van Dillen! Vader heeft nachtdienst gehad en is niet thuis gekomen.”

„Kom, gekheid! Hij zal nog te bed liggen!”

Anton lachte en zei: „Welneen, ik weet toch wel beter:

Vader is niet thuis gekomen!"

„Maar, jongen, het moet! Gisteren avond om acht uur was zijn dienst om, want ik heb den Hoofd-commissaris zelven gesproken."

„Maar dat zou nu toch al te gek zijn, het kan niet!"

„Niet kunnen? Hij kan onderweg toch een ongeluk gekregen hebben. Het is zoo donker in het bosch en de stroopers zwerven er altijd rond. Als ze maar niet op hem geschoten hebben!"

„Ik ga het bosch in!" riep Anton.

„Laat dat maar, ventje! Je zoudt je Vader toch niet vinden!"

„Wat is dat nu? Weet u dan waar hij is?"

„Ja, zeker weet ik dat. Ik zelf heb hem weer naar de stad gebracht."

„Wanneer, zeg, wanneer, van Dillen?"

„Wees bedaard, mijn jongen, laat Moeder niets hooren!"

„Och, Moeder weet toch niets van wat ze hoort of ziet," sprak Anton met haperende stem.

Ondertusschen waren ook de andere kinderen erbij gekomen en nu vertelde de boschwachter, dat ze gisteren avond op Vader geschoten hadden, doch dat hij gelukkig niet dood was. Hij lag nu in het ziekenhuis.

Terwijl hij nog met de kinderen stond te spreken kwam de dokter reeds.

„Wie is u, vriend?" vroeg hij aan van Dillen.

„Ik ben de boschwachter, dokter!"

„Weet je van alles wat er gebeurd is, vriend?"

„Ja, dokter, ik heb hulp uit de stad gehaald. De arme

man is daar beter dan hier.”

„Was er beter,” fluisterde de dokter hem in het oor. „De man is vanmorgen om zes uur overleden zonder bij kennis te komen. Arme kinderen! Weten ze er al wat van?”

„Ja, dokter, maar dat hij dood is, weten ze niet,” sprak de boschwachter zoo zacht mogelijk.

„Van Dillen zegt „dood”, ik zie het aan zijn mond,” zei Gretha tot Anton.

„Dokter, is Vader dood?” vroeg Anton nu, en zijn door de zon verbruind gelaat werd akelig bleek.

De dokter gaf geen antwoord op die vraag doch vroeg: „Hoe is het met Moeder?”

„Moeder suft en weet niet wat ze doet, dokter!”

„Welnu dan, lieve kinderen, gij hebt geen Vader meer. De stroopers hebben hem vermoord!” klonk het.

Daar klonk opeens uit de mond der vier kinderen een vreeselijk gegil. Een stroom van tranen baande zich een weg uit de oogen, die een paar dagen geleden nog zoo hoopvol en vroolijk konden lachen.

Gelukkig dat de dokter er bij was en dat die zelfs tot des middags in huis bleef om mededeeling van het gebeurde te doen aan de arme zieke, die evenwel nog altijd in een toestand verkeerde, dat ze haar ontzettend verlies niet half begreep.

Geen wonder dat men in de groote stad vol medelijden was voor het ongelukkige gezin. De agenten van politie gingen voor, en zelfs Terstang was de eerste, die er over begon en de twee rijksdaalders, die de Indische heer hem geschonken had, aan de weduwe en haar kinderen gaf. Door deze gift, waaraan ruchtbaarheid gegeven werd,

kwamen de ouders van het gebrekkige meisje ook te weten, wie hun kind zoo goed beschermd had en van hunne zijde deden ze veel om het treurige lot der armen te verzachten.

Maar, er wordt zoo dikwijls voor een weldadig doel gevraagd, dat men niet altijd gereed staat om aan ieder voor wie hulp gevraagd wordt, wat te geven, zoodat er in 't geheel niet veel meer dan vijfhonderd gulden inkwam. Men zou er haar iedere week acht gulden van geven en de wethouder, van wien het huisje was, stond toe, dat de weduwe er voor niemendal mocht wonen zoo lang zij leefde.

De stroopers, die den agent doodgeschoten hadden, werden niet gevonden, wat geen wonder was, daar de stroopers het niet gedaan hadden.

Aan Anton had men niets gevraagd en toen deze overal hoorde vertellen dat de stroopers zijn Vader gedood hadden, durfde hij met die vreemde mannen: Hip, Hop en Hup niet voor den dag komen.

Omdat Anton, die voor zijn leeftijd een sterke jongen was, bij zijn Moeder niet kon gemist worden, kwam hij in de buurt bij den smid. Viel er nu thuis wat voor, dan was hij altijd bij de hand, en des nachts was hij altijd thuis. Gretha moest van school af om Moeder, die erg toberig bleef, in het huishouden bij te staan. Dirk en Nelly bezochten trouw de school.

Zoo gingen twee jaren stil en rustig voorbij, en ten slotte werden de kinderen in de treurige omgeving geen recht vroolijke kinderen en wat voor meisjes al heel erg is, ze hadden geen Moeder, die haar orde, netheid en vlijt leeren kon. Toevallen had ze na dien vreeselijken dag niet meer gehad, doch haar verstand was niet veel beter dan

dat van een kind van een jaar of zes. Traag en slepend liep ze den geheelen dag door het huis. Of ze zindelijk gekleed was of niet, dat was haar geheel onverschillig. Of alles op tijd goed gereinigd werd, hiernaar keek ze niet, zoodat het er in huis vuil en groezelig uitzag. Gretha had in het eerst wel getracht net en zindelijk te zijn, maar met zulk een voorbeeld dagelijks voor oogen, kon het niet anders of ze moest wel volgen. De kleine Nelly maakte het nog erger dan Gretha en menigmaal moest de onderwijzer haar naar de pomp sturen, omdat ze ongewasschen op school kwam.

Met de jongens ging het al eveneens, hoewel Anton, die nu veertien jaar was, toch begon in te zien, dat het op den duur zoo niet gaan kon, en dikwijls sprak hij er met Gretha over, dat het bij andere menschen heel anders toeging. Gretha wist dat ook wel, doch als ze eens een paar dagen haar best gedaan had, dan vergat ze het, en ze werd weer even slordig en traag.

Dirk was een rechte straatjongen geworden en had het al zoover gebracht, dat hij, als hij naar de stad moest, niet meer door het bosch mocht, omdat hij het niet nalaten wilde, allerlei schade in het hout aan te richten.

Het was treurig, zeer treurig.

Doch er kwam nog meer bij.

Het geld, dat men voor de weduwe opgehaald had, was op, en nu kregen ze van de diakonie elke week een gulden en twee brooden. Hiervan konden ze niet leven, al kwam er ook nog twee gulden bij, die Anton bij den smid verdiende. De menschen van Dekkersduin zeiden ook wel: „Het is treurig,” maar daarbij bleef het. Zelf hadden ze als men-

schen, die van de vischvangst moesten leven, niet veel te missen, maar dat weinige zouden ze toch graag gegeven hebben, want arme menschen zijn meestal mild, als het in het spookhuis maar niet zoo vuil en slordig geweest was.

„Spookhuis?” ja, zoo noemden ze nog altijd dat huisje, al had Anton nu ook in geen twee jaar iets gehoord. In het eerst had hij wel gezocht of hij ook een ingang kon vinden, doch zijn zoeken was steeds vergeefs geweest en daarom had hij het ook opgegeven om ooit dien kelder te ontdekken.

Hij dacht er zelfs niet meer aan en tegen niemand, zelfs tegen Gretha niet, had hij ooit wat verteld van hetgeen hij in dien akeligen nacht gezien en gehoord had. Het was geheel zijn eigen geheim, maar een geheim, waaraan hij niets had.

Zoo kwam de dag waarop het drie jaar geleden was, dat Vader vermoord werd.

„Een treurige dag, Anton,” zei Gretha toen hij des morgens haar zeide, dat hij naar zijn werk ging. „Het is drie jaar van Vader.”

„Ja, en eergisteren was het drie jaar van Moeder. En, Gretha, wat is hier veel veranderd!”

„Ja, Anton!”

„Maar ik bedoel hier in huis. Voor drie jaar alles kraakzindelijk en nu zoo vuil!”

„Van de armoede, Anton!”

„Nee, Gretha, niet enkel van armoede. Vrouw Palvoort is misschien nog armer dan wij en daar is 't niet vuil. Ze loopen daar niet met gescheurde kleeren zooals wij.”

Gretha zuchtte, want zij gevoelde dat Anton gelijk had;

maar ach, wie zou haar leeren?

„Weet je wat je doen moest, Gretha?”

„Och ja, Anton, ik moest probeeren vlijtig en zindelijk te zijn.”

„Nu ja, Gretha, maar dat heb ik al zoo dikwijls gevraagd en ge hebt al zoo dikwijls geprobeerd, dat ik het maar niet meer zal vragen. Neen, ik bedoel dat gij nog eens wat bramen moest gaan zoeken, Moeder kan best alleen zijn en elk dubbeltje is er een. Zóó komen we er van den winter niet, want nu Dirk niet meer in het bosch mag komen om hout te sprokkelen, hebben we van den winter niets voor den haard, en geld om te koopen is er niet. Wil je dat doen?”

„Ja, Anton, ik zal gaan,” antwoordde Gretha en Anton ging daarop naar zijn winkel.

Gretha ruimde het huis wat op, zei tot Moeder dat ze boodschappen ging doen en met een mandje aan den arm en een groote blikken bus aan de hand stapte ze de deur uit, doch bleef even staan toen ze drie mannen zag aankomen.

Drie vreemde mannen was daar op het afgelegen Dekkersduin een groote gebeurtenis, hoewel er aan die mannen niets bijzonders te zien was, dan dat ze groote baarden hadden en slordig, doch warm gekleed waren.

Een van hen kwam naar Gretha en zei: „Och, meisje, heb je niet een kooltje om mijn pijp eens aan te steken?”

Gretha ging naar binnen en brutaal volgde de man haar.

Met de tang haalde zij een kooltje vuur uit den haard en nadat hij hieraan zijn kort pijpje had aangestoken kwam Moeder aansloffen.

„Wie is dat?” vroeg hij aan Gretha.

„Dat is mijn Moeder!”

„Hapert het haar hier? Ze doet zoo raar,” sprak de man en wees naar zijn voorhoofd.

Gretha vertelde hem nu wat er met haar Moeder gebeurd was, en ofschoon deze wel hoorde, dat men over haar sprak, stoorde zij er zich niet aan.

„En je Vader dan?” vroeg de vreemdeling.

„Die is vandaag voor drie jaar door stroopers doodgeschoten,” sprak Gretha treurig.

„Morsdood niet, neen, niet morsdood. In het ziekenhuis gestorven, gestorven,” zei Moeder eigenlijk meer tot zichzelf dan tot den man.

„En die stroopers? Gevangen en gehangen?” vroeg de vreemdeling aan Gretha.

„Neen, nooit ontdekt wie het gedaan heeft!”

„Zeg, Hip, blijf je hier wonen?” klonk een ruwe stem buiten aan de deur.

„Ik kom,” antwoordde de vreemdeling en zonder goeden dag te zeggen, ging hij heen.

„Leelijke man, akelige man, nare man, hi-hi-hi!” zei Moeder. „Pas op, Gretha, dat hij je niet schopt!”

Gretha vertrok nu ook en daar ze in geen veertien dagen in het bosch geweest was, vond ze bramen in overvloed en toen ze om half twaalf thuis kwam, had ze drie dubbeltjes verdiend.

Ze begon nu het middagmaal gereed te maken, want met klokslag van twaalf kwamen Anton, Dirk en Nelly thuis en die hadden maar een half uurtje tijd om te eten.

De schrale pot was bijtijds gereed en toen het maal

genuttigd was, gingen Dirk en Nelly terstond naar school, doch aan Anton vertelde Gretha gauw, dat er een vreemde man in huis geweest was, en dat die Hip heette.

„Hip?” riep Anton bijna verschrikt uit. „Hip?”

„Wat doe je er vreemd van!” zei Gretha. „Schrikt gij?”

„Ik schrikken? Wel neen, meid! Maar Hip, wat een gekke naam is dat!”

„Ja, een heel gekke! Zeker een scheldnaam! Het waren juist drie landloopers, zoo zagen ze er uit!”

Daar kwam Moeder aan met vijf-ijzeren vorken en een paar lepels. Ze nam een schop, die bij de deur stond, maakte een kuiltje, stopte daar die vorken en lepels in en vulde toen het kuiltje weer aan.

„Wat doet gij daar toch, Moeder?” vroeg Anton.

„Een roover in huis geweest, een dief, een boef. Ze zullen stelen, stelen, stellig stelen. Maar dit is geborgen; niets te vinden. Wat zullen ze zoeken! Hihih!”

Het was om in tranen uit te barsten, doch Anton en Gretha hadden al zoo vaak dergelijke dingen gehoord en gezien, dat ze er niets akeligs meer in vonden. Ze lachten er niet om, doch tranen kwamen er toch ook niet.

In gedachten verzonken ging Anton naar de smederij en was blij toen het avond was en dat hij weer naar huis kon.

Op den gewonen tijd gingen allen naar bed, doch Anton zocht zijn bed niet op en bleef voor het raampje zitten.

„Hip, Hop, Hup, ze zijn er dus weer. Of het vannacht nu weer spoken zal. Ik blijf luisteren.”

Nog niet lang had hij daar gezeten toen hij zachtjes

de deur uit ging. Niet ver van huis stond een vreemde eik. Hij was niet hoog, maar op een drie- of viertal meters van den grond af, had hij reeds een breeden kruin, die van boven door den zeewind bijna gelijk geschoren was, zoodat de takken veel op een groot ooievaarsnest geleken. De Dekkersduiners noemden dien boom dan ook „het Reigersnest.”

„Als ik in dien boom klim en in den kruin ga zitten, kan niemand mij zien, maar ik zie alles,” dacht hij en weldra zat hij boven in den boom rond te kijken.

De avond was donker, maar koud was het niet.

Het kleine klokje van de buurtkerk sloeg negen uur.

„Ze zullen misschien wel niet komen,” dacht Anton.
„Maar tot twaalf uur blijf ik zitten.”

Het klokje sloeg half tien, tien uur, half elf.

Nog niets te zien of te hooren.

De zit op die knoestige takken was verre van prettig en reeds wilde hij maar naar beneden gaan toen hij meende in de verte wat zwarts te zien.

Door het lang in het duister staren kon hij vrij goed onderscheiden dat het niet op de zelfde plaats bleef, en weldra ontdekte hij drie mannen.

Hij voelde zijn hart in de keel kloppen.

Daar waren ze bij „de Steenen Trap.”

Die „Steenen Trap” was een trap, die vroeger toegang gegeven had tot een zomerhuisje toen in het bosch nog een heerenhuis stond, waarin de Grootouders van den tegenwoordigen eigenaar, den heer van Dollenhage, des zomers verblijf hielden. Toen deze overleden waren werd het huis afgebroken, en het zomerhuisje op het duin ook.

„De Steenen Trap” liet men waar ze was.

Bij „De Steenen trap” bleven de drie mannen staan en Anton zag duidelijk, dat ze met een hout of een ijzer den ondersten hardsteenen trap wegnamen en een oogenblik later waren ze verdwenen.

Nu wist hij genoeg. Daar was dan de ingang naar den kelder onder hun huis, dat door heel oude visschers ook wel eens „Jagersrust” genoemd werd. Zij vertelden dat nog vóór hun tijd hier eenmaal een groote herberg gestaan had, waar door de heeren en dames uit de stad dikwijls partijen gegeven werden, doch toen men een uurtje verder een badhuis gesticht had, was de herberg verlopen en bijna geheel afgebroken. Het „Spookhuis” was er maar een stuk van.

Voorzichtig liet hij zich uit den boom zakken, doch inplaats van naar binnen te gaan sloop hij naar „De Steenen Trap” waar hij zich onder de braamdoornen ver- school.

Het was wel wat te veel gewaagd van hem, want hij wist niet of ze daar in den kelder lang zouden blijven en of ze er dien nacht wel werken zouden.

Hij kroop diep weg; dekte zich wat met bladeren en meende hier zeker meer dan een paar uur te moeten door- brengen toen hij hoorde spreken.

Thans bedacht Anton pas wat hij gewaagd had.

Als ze hem eens zagen, wat dan?

Alweer begon zijn hart fel te kloppen, ja het klopte zoo hard dat hij geloofde dat de mannen het hooren moes- ten; want hij hoorde het immers zoo goed?

Daar kwam een der mannen even met het hoofd boven

den grond en keek behoedzaam rond.

„Kom maar, Hip! Alles is in orde,” zei hij zacht, maar toch niet zoo zacht of Anton hoorde het.

Nu kwam de man geheel te voorschijn en spoedig stonden ze alle drie in het duin.

Een der drie trok nu een ijzer uit den grond en met behulp hiervan werd de hardsteenen trap weer op zijn plaats gelegd, waarna men er zand over heen strooide om alle scheurtjes te bedekken.

„Had jij gedacht, Hup, dat alles zoo in orde zou zijn?” vroeg er een.

„Neen, Hop! Ik had gedacht dat die oudste jongen van . . .”

„Stil geen namen noemen. Als ik die naam hoor, gaat mij altijd een rilling over de leden. Ik denk er nog elken nacht aan,” zei nu de derde, die het ijzer onder de braamdoornen, waaronder Anton lag, stak.

Anton voelde het ijzer onder zijn borst schuiven.

„Ik had gedacht dat die snuffelaar wel alles zou gevonden hebben. Maar het is goed afgelopen. Ik heb anders gezien, dat de weduwe en hare kinderen vreeselijk veel armoede lijden, en als jelui het goedvindt, zou ik wel een gulden of tien voor de deur willen leggen.”

„Ben je mal, Hip! Dan begrijpen ze immers dat er iemand geweest is en dan gaan ze loeren. Men moet geen slapende leeuwen wakker maken. Wil je die lui helpen, best, ik heb er ook een gulden of wat voor over, maar dan per postwissel uit Wildeban of ergens anders.”

„Dat zullen we later zien,” zei nu Hup. „Ik zorg voor zilver, tin en lood, want dat is voor drie jaar bijna opge-

gaan. Jij Hip, zorgt voor houts- en steenkolen en jij, Hop, voor eten en drinken. Het is nu Maandag en laten we nu afspreken, dat we Vrijdag-avond om tien uur hier weer zijn. Wij blijven hier dan een weekje werken en hebben alweer aardig wat voorraad."

De anderen vonden dat goed en weldra waren ze in de duinen verdwenen.

Toch bleef Anton nog wel een half uur liggen eer hij het waagde voor den dag te komen. De dorpstoren sloeg half twaalf toen hij binnen trad en stil naar bed ging.

Aan slapen dacht Anton evenwel niet.

„Dinsdag, Woensdag en Donderdag kan ik gerust binnengaan," dacht hij. „Maar wanneer? Ik kan toch niet vrij vragen, want dan wil de baas weten waarom, en ik wil hem niets zeggen. Met een kaarsje bij avond als ze thuis slapen? Dat zal nog het beste zijn, en dat zal ik doen."

Met die gedachte viel hij in slaap.

Den volgenden avond kwam hij met twee kaarsjes en een doosje lucifers in den zak naar huis en nauwelijks waren de anderen naar bed en zoo Anton meende inslaap, of hij nam een oud lantaarntje en begaf zich naar „De Steenen Trap."

De ijzeren koevoet was spoedig gevonden en met groote moeite lichtte hij de onderste trap op.

Nu stak hij een kaarsje aan en in de opening bukkende zocht hij iets om af te dalen.

Dat was gauw gevonden; er stond een ladder, en voorzichtig daalde hij neer tot hij met de voeten op den grond stond.

Nu keek hij met zijn lantaarnlicht rond en zag dat men

onder de duinen door met balken en planken een soort van gang gemaakt had, welke echter meer op een grooten koker dan op een gang geleek, want hij kon er niet rechttop in staan.

Eindelijk kwam hij aan een groot gewelf en terstond zag hij dat dit een oude kelder was.

Die kelder bevatte drie breede rustbanken en op elke bank lag een stroozak met een groot hoofdkussen.

Meer was er in dit gewelf niet te zien, doch door een deur van zwaar eikenhout, kwam hij nu in een grooter gewelf waarin een steenen fornuis met kookgaten was. Naast dat fornuis was een vuurhaard met blaasbalg zooals de smeden gebruiken, doch veel kleiner. Naast den haard was een werkbank en tegen den wand hingen vijlen, hamers, nijptangen en andere werktuigen. Een zware ketel van gegoten ijzer stond onder die werkbank en hierin was zeker lood of tin gesmolten. In een kastje naast de werkbank vond hij vormen van stempels en bij het licht van zijn kaarsje zag hij, dat op een der vormen een kop of zoogenaamde beeldenaar van Leopold II stond. Verder vond hij zilveren staafjes, koper en — een doosje met allerlei Belgische, Fransche en Duitsche zilveren geldstukken.

In het midden van het vertrek stond een ruwe tafel met vier banken er om. Op die tafel lagen boeken in de Fransche en Engelsche taal, die Anton natuurlijk niet lezen kon.

Terwijl hij hierin stond te bladeren vond hij een stuk papier, dat beschreven was. Het was Hollandsch en hij las:

mijn spaarpot wijzen, als ik voortaan de
 helft Brammetje Hap.

„Brammetje, Brammetje,” mompelde Anton. „Wacht, dat was dat malle ventje, dat vóór ons in het spookhuis woonde. En hier wordt valsch geld gemaakt, dat zie ik duidelijk. Ik zal alles laten liggen en bedenken wat ik doen zal.”

Voorzichtig legde hij alles neer, zooals hij het gevonden had en verliet nu het hol waarin voor het overige niets bijzonders te zien was. De ingang werd goed gesloten en de koevoet onder de braamdoornen verstopt.

Den volgenden dag deed hij niets dan denken wat hij doen zou.

Als hij eens werd wat zijn Vader niet had willen worden?

Als hij eens met hen mededeed? Wie weet of hij dan ook niet een Brammetje werd?

En Brammetje sprak van zijn spaarpot; hij had dus geld.

Die spaarpot van Hap zouden Hip, Hop en Hup wel gestolen hebben; want Brammetje had geen rooden cent nagelaten en het huis had twee jaar onbewoond gestaan. Maar op dat papier stond: „s p a a r p o t w i j z e n;” de andere drie wisten dus misschien dien spaarpot niet.

Eerst zou hij in huis eens alle hoekjes en gaatjes doorsnuffelen. Vond hij den spaarpot dan . . .

Ja, wat dan?

Arme Anton, gij zijt er na den dood van uw goeden Vader niet beter op geworden, mijn jongen!

„Als ik eens Hap werd! Ze hebben Vader gezegd:

honderd gulden op één avond verdienen. Dat was vijftwintig gulden voor één man, en zooveel verdien ik zoo wat in tien weken in de smederij."

Wat te doen?

Een valsche munter, ook van vreemd geld, wordt zwaar gestraft, als men hem ontdekt, en Vader . . .

Stil, waarom werd Hip zoo akelig als hij den naam van Vader hoorde noemen?

Wat had Vader hem ook verteld?

O ja, de drie hadden hem gezegd dat hij zijn testament wel maken kon, en bij de lijkschouwing was het uitgekomen dat ze van drie verschillende kanten op hem geschoten hadden.

Hoe dom er niet vroeger aan te denken, dat deze mannen zijn Vader gedood hadden.

En hij nu Hap worden? Neen, dat nooit, dat nooit.

„Ik zal het hun betaald zetten,” bromde hij. „Hunne schuld is het, dat wij zoo arm zijn. Zij zullen mij rijk maken, dat zullen ze.”

Arme Anton, dat plan is misschien nog wel veel slechter dan het eerste.

Er is veel kwaads in dat hart geslopen, Anton!

Zoo viel weer de avond en al wist de knaap nu ook dat er in het gewelf niets bijzonders te zien was, toch ging hij er weer in, maar . . .

Hij was ontdekt.

De boschwachter had bemerkt, dat er des nachts wild-dieven in het bosch kwamen, en om dezen te snappen was hij er nu op uit gegaan.

„Het kon die schelm van de weduwe Kogelaar, het Moedersdag.

kon die Dirk wel zijn," had hij gedacht, en daarom had hij, goed verborgen in „het Reigersnest" post gevat bij het „Spookhuis."

Hij zag Anton naar buiten en in de duinen gaan.

Anton, die meende dat hij niets te vreezen had nu Hip, Hop en Hup er niet waren, was niet voorzichtig, zoodat hij niet rondkeek of iemand hem volgde. Hij lichtte den steen op en trad naar binnen.

Onder dezelfde braamdoornen kroop nu de boschwachter, doch met de hand aan den trekker van zijn jachtgeweer. Hij verwachtte nog anderen.

Ditmaal bleef Anton vrij lang beneden en reeds meende de boschwachter op te staan en ook het hol in te gaan toen Anton te voorschijn kwam.

Hij sloot de opening, doch door zijn vele denken in de laatste vierentwintig uren, was hij hardop met zichzelf aan het spreken geraakt.

„Ziezoo," zei hij. „Morgen avond niet; maar overmorgen avond om tien uur komen ze en dan zal ik mijn kansje waarnemen. En dan, dan ben ik boven Jan! Dan kan ik ook, evenals de groote heeren in de stad den gebraden haan uithangen en ik doe geen slag werk meer."

De koevoet werd geborgen en Anton ging naar huis.

De boschwachter kroop nu van onder de doornen en ging ook naar huis, maar niet om daar te blijven. Een uurtje later was hij terug met een flinke petroleum-lantaarn en spoedig was hij nu ook in het keldergewelf.

Hij nam alles nauwkeurig op en zag terstond dat hij in een werkplaats van valsche munters was. Hij vond ook de boeken en het papiertje. Dat laatste was voor hem een

ware vondst. Reeds vijf of zes jaar geleden had hij zoo iets van een bende gehoord. Hij had ook vernomen van Hap, Hip, Hop en Hup, die beschuldigd werden van valsche vijffrancis- en Thalerstukken te maken. Men had ijverig gezocht, doch op een heel verkeerde plaats en wel op de grenzen; want het was juist altijd in de grensplaatsen waar men het valsche geld het eerst ontdekt had.

Zoodra hij alles gezien en opgenomen had verliet ook hij het hol en na dit nauwkeurig gesloten te hebben zocht hij zijn huis weer op.

Stroopers had hij niet gevonden en toch was zijn nacht goed geweest, en uit hetgeen hij vernomen had, stond het bij hem als een paal boven water zoo vast, dat die oudste jongen van de weduwe Kogelaar deelgenoot van de zaak was.

Des morgens begaf hij zich naar de stad om daar den Hoofdcommissaris alles te vertellen, wat hij ontdekt had.

Alweer met kloppend hart had Anton den Vrijdagsavond afgewacht en reeds tijdig had hij zijn plaats onder de braamdoornen ingenomen.

Tijdig ja, maar toch niet tijdig genoeg.

Om zeven uur reeds waren acht politie-agenten, de burgemeester en de boschwachter gekomen.

Op aanwijzing van den boschwachter had men de trap opgelicht. Vijf agenten, de boschwachter en de burgemeester waren in het hol gegaan en een poosje later kwam er een agent aan de drie wachters zeggen: „In orde, we hebben een beste schuilplaats gevonden; we zullen ze aan hun werk snappen eer ze ons gezien hebben. Sluit het hok nauwkeurig en ga dan bij het zoogenaamde spookhuis post-

vatten, maar zóó, dat ze je daar niet ontdekken. Als we om drie uur nog niet terug zijn kom dan ook in het hol."

„Best," zei de oudste der achterblijvers.

De trap werd gelegd en de drie mannen zochten een schuilplaats bij het Spookhuis en vonden den eikenboom daartoe als het ware aangewezen.

Om negen uur zagen ze Anton gaan.

Had hij eens geweten dat men hem zag.

Maar hij dacht weer aan geen gevaar; hij dacht maar aan geld, aan heel veel geld, aan rijk zijn.

Op het afgesproken uur kwamen Hip, Hop en Hup.

„Als die drie eens wisten, dat ik hier was," dacht Anton.

„Als die vier eens wisten, dat wij hier waren," dachten de agenten.

De drie schelmen daalden in het hol of om daar alles te bergen, wat ze voor eenige dagen levens onder den grond noodig hadden.

- Den toegang lieten ze open; ze waren gewoon dien eerst te sluiten als de dag aanbrak. Dan bleven er twee in het gewelf en de derde moest een plaatsje in de duinen zoeken, want de trap kon van binnen niet zóó gelegd worden of men kon zien, dat ze losgemaakt was.

Het eene uur na het andere verstreek en eindelijk sloeg de klok twee uur.

Voorzichtig kroop Anton nu van onder de braamdoornen en naar het gewelf.

De drie agenten hadden dat niet gezien.

Maar opeens zagen ze een man door den schoorsteen van het „Spookhuis" komen.

„Ssst,” zei de oudste agent op zachten toon, „dat is zeker een vluchteling. Houdt de revolvers gereed, mannen!”

Thans was de man er half uit, doch verder dan daar waar hij was, kwam hij niet. Het was alsof hij van den eenen schoorsteen in den anderen kroop.

„Een dubbele schoorsteen,” zei de agent. „De een in het hol en de ander in het Spookhuis. Vlug als de wind naar de deur en het raam, anders ontsnapt hij nog; maar, zoo bedaard mogelijk.”

De agenten liepen nu op hun teenen naar de deur en het raam.

Daar binnen hoorden ze luid gegil.

„Hij is daar!” klonk het fluisterend.

Luid klinkende voetstappen naderde.

De deur werd opengeworpen en een man stooft er uit.

„Halt!” riep de hoofd-agent.

De vluchteling keek even om, nam een sprong om over het geitenhok in de duinen te komen en —

Paf-paf-paf!

Drie revolver-schoten klonken bijna tegelijkertijd.

Zwaar gewond in armen en beenen viel de vluchteling op den grond.

De agenten schoten toe, en ofschoon de man zich woedend verweerde lag hij weldra gekneveld.

Een der agenten bleef de wacht bij den gevangene houden en de beide andere gingen kijken of er soms weer een door den schoorsteen kwam.

Anton was onder de braamdoornen van schrik opgesprongen en liep nu naar huis.

De agenten konden in het duister natuurlijk niet zien

of het de zoon van de weduwe Kogelaar of een valsche munter was.

„Halt,” riep de hoofd-agent ook hem toe.

Inplaats van stil te staan, keerde hij zich met het doel in de duinen te vluchten.

Ook nu kwamen de revolvers voor den dag en twee schoten werden op hem gelost.

Een der twee trof hem in het been.

Anton gaf een luiden gil, doch liep verder.

Nu snelden de agenten hem na, doch Anton wist den weg in de duinen en de agenten niet, zoodat hij hun weldra uit het oog was.

Als eèn gejaagde haas liep Anton verder, steeds verder. Het ging duin op en duin af.

Zijn been deed hem vreeselijk pijn en het was soms, alsof hij neervallen zou, zoo akelig werd hij.

Toch verder, steeds verder.

Daar begon opeens een dichte regen te vallen; de wind stak op en gierde langs de duinhellingen en door de helmstengels.

De zee kookte en bruiste en alles begon hem voor de oogen te schemeren.

Toch voort, steeds voort!

Ze zaten hem immers met pistolen achterna?

Ja, en wie?

„De valsche munters,” meende Anton en de vrees, dat zij met hem wilden doen, als met zijn armen Vader, gaf hem weer nieuwe kracht. Dwars door regen- en stormvlagen heen snelde hij voort.

Eindelijk na zoo meer dan een uur geloopt te hebben,

viel hij neer. De pijn overmante hem; het was of er een gordijn voor zijn oogen geschoven werd en alsof alle leden opeens machteloos werden.

Hij lag daar achterover uitgestrekt op het zand.

De regen sloeg hem in het aangezicht en maakte hem doornat.

De felle wind streek over hem heen en deed zijn lange haren opwaaien.

Onbeweeglijk bleef hij liggen; hij hoorde en voelde niets.

Arme Anton, gij hadt alles kunnen voorkomen, als ge anders gehandeld had.

Maar, — wie kon je anders leeren handelen?

Vader dood; Moeder kindsch; arme, arme jongen!

Tegen den avond ontwaakte hij uit zijn verdooving. Zijn been deed hem ontzettend pijn, en koud, als hij lag, nog nooit zoo koud geweest.

Eerst wist hij niet wat er met hem geschied was of waar hij lag, doch de pijn bracht hem spoedig op de hoogte.

Wat nu te doen?

Hij stond op, doch loopen kon hij niet. Al zijn leden waren stijf en zijn rechterbeen was machteloos.

Nu kroop hij voort.

De koude verdween en weldra brak hem van inspanning het zweet naar alle kanten uit.

Nu was hij op den hoogsten duintop vanwaar hij het uitgestrekte duinveld geheel overzien kon.

Heel, heel in de verte zag hij de torens van de stad.

Van Dekkersduin was niets te zien, niets.

Hier en daar zag hij een braambosch.

Hier en daar ontdekte hij een fladderend vogeltje of een schuwe zeemeeuw.

Het vogeltje piepte zacht; de zeemeeuw krijschte akelig.

Achter brandde, kookte en bruiste de zee, die door den stormwind ontzettend hoog opgezweept werd en op sommige plaatsen tegen den duinvoet sloeg.

Maar menschen of huizen waren niet te zien.

De tong kleefde hem aan het gehemelte van den dorst. Zijn maag deed hem zeer van den honger.

Als hij nu toch weer eens heel den nacht in de duinen moest doorbrengen!

Dat zou vreeselijk zijn! Bij die gedachte ging hem een huivering van angst over het heele lijf, en hoe bang en bevreesd hij ook voor de valsche munters was, nu wenschte hij, dat ze kwamen. Hij zou nu niet meer voor hen wegloopen, want al sloegen ze hem half dood, dat nog liever dan zóó honger, dorst, koude en pijn lijden.

Hij zag evenwel niemand!

Maar achter of tusschen de duinen soms! Wie weet of daar toch niet iemand was! Hij zette de handen als een koker voor den mond en schreeuwde zoo hard hij kon: „Help! Help!”

Het hielp hem niets de duinen waren ledig; want het was geen jacht weer en andere menschen dan jagers kwamen hier zelden of nooit.

De valsche munters misschien toch wel?

Ja, maar Hip, Hop en Hup, al waren ze jaren lang door de duinen gegaan, nu zouden ze het niet meer doen.

Hip lag met een kogel in het been en een anderen in

den arm, in de ziekenzaal van de gevangenis met een hevige wondkoorts allerlei vreemde dingen te vertellen, die door twee heeren van het gerecht aangehoord werden.

Hop en Hup zaten in dezelfde gevangenis ieder in een afzonderlijke cel.

De gevangenneming was heel natuurlijk toegegaan. Zoodra ze in het keldergewelf waren, ontstaken ze licht en begonnen de voorwerpen, die ze medegebracht hadden, uit te pakken. Hip opende een gat in het fornuis, haalde er een ijzeren kistje uit en na het geopend te hebben, zei hij: „Hier zijn nog driehonderd vijf-francs-stukken, maar die kunnen we vooreerst niet gebruiken; ze zijn in België op het oogenblik te wakker. Wat denk je ervan, als wij ze smolten en dan eens een paar stempels voor dubbeltjes en kwartjes maakten? Aan een dubbeltje of kwartje ziet men zoo gauw niet of ze valsch zijn en ten slotte valt er mischien nog meer op te verdienen dan op thalers en vijf-francs-stukken.”

„Het is gek, dat ze tegenwoordig daar in België hun bril zoo opgezet hebben,” zei Hop. „Ik zou zoo zeggen, laat ze nog wat staan, dan kunnen we zien of we later dat goedje in omloop kunnen brengen. Weet je wel, dat ze zóó mooi zijn, dat men het alleen aan den klank hooren kan, dat ze valsch zijn?”

„Ik zou ook zoo zeggen,” liet Hup zich nu hooren, „dat we die stukken nog bewaren moesten. We hebben zilver, tin en lood genoeg voor ander geld, en kijk eens, welk een mooi stempeltje ik heb voor Oostenrijksche guldens!”

Hop en Hop kwamen nu dicht bij elkander staan en

bekeken bij het licht en met een vergrootglas een echten Oostenrijkschen gulden en een afdruk in was, die met het stempel gemaakt werd.

Terwijl de schelmen zoo met elkander stonden te praten rees de burgemeester voorzichtig uit zijn schuilhoek op en gaf den agenten een wenk hetzelfde te doen, zooals reeds alles vooraf nauwkeurig afgesproken was.

In een donkeren hoek hadden ze een schuilhoek gevonden, welke met oude lorren en een stuk tapijt afgesloten was. Waarom de deugnieten dat gedaan hadden begreep de burgemeester niet, maar naderhand kwam het uit, dat ze achter dit soort van gordijn hun kleederen, zakken en manden hingen om ze uit stof en rook te houden.

De burgemeester sloop op de teenen naar hen toe.

De deugnieten hoorden niets.

„Hup, je bent een kunstenaar,” riep Hip. „Aan dien stempel hapert niets.”

„Dat vind ik ook,” sprak nu de burgemeester op eenmaal en boog zich over hen heen.

De drie mannen sprongen verschrikt op, doch toen Hup maar één man voor zich zag, kreeg hij moed en vroeg: „Wat moet jij hier doen; Hoe ben jij hier gekomen? Wie ben je?”

„Wel, mannen, ik ben alleen gekomen om uw kunststukken te bewonderen. Ik moet zeggen, ze zijn prachtig mooi,” sprak de burgemeester met een lachje. „Maar er zijn nog veel meer menschen, die dat mooie stempeltje en dat kistje met vijf francs-stukken zouden willen zien. Ik heb er alvast een stuk of wat meegebracht. Komt, vrienden!”

De agenten en de boschwachter sprongen te voorschijn.

„In naam der wet,” begon de burgemeester, maar eer hij uitgesproken had, nam Hip een sprong blies het licht uit en ontvluchtte door den schoorsteen, waar hij echter van een slechte reis kwam, zooals wij weten.

In het donker hadden Hop en Hup nu ook beenen gemaakt en snelden naar den uitgang, doch eer ze daar waren liepen ze al in den val, want de boschwachter, die zoo iets vermoed had, was al naar de smalle gang gegaan toen de burgemeester gezegd had: „Komt, vrienden!”

Ze liepen nu tegen hem aan, doch de boschwachter was een man die bekend stond voor zijn groote kracht. Hij riep hun toe: „Hei, hei, niet zoo'n haast, goede vrienden! Voor drie man tegelijk is de gang te nauw en te smal.

Daar hoorden ze buiten drie schoten.

„Hier is licht,” sprak een der agenten en streek een lucifer aan.

Spoedig brandde nu de kaars en bij haar schijnsel kon men genoeg zien om Hop en Hup gevangen te nemen en te knevelen.

Terwijl ze hiermede bezig waren, hoorden ze weer tweemaal schieten en meteen een akeligen gil.

„Naar boven, mannen! Sleep de schelmen, als ze niet loopen willen, maar voort.”

Daar boven hoorde men spoedig wat er gebeurd was.

„Een is in de duinen ontvlucht,” sprak de hoofd-agent. „Het was zeker de jongen van de weduwe.”

„Dien zullen we wel krijgen, als het licht is. In het donker is er geen zoeken naar,” zei de burgemeester. „Komt, allen naar het „Spookhuis,” maar eerst den toegang ge-

sloten, en dan drie man de wacht er bij houden. Een blijft er in het Spookhuis en geen mensch van de bewoners mag er uit. Misschien speelden ze met dit volk wel onder één hoedje; misschien ook niet. Maar we nemen het zekere voor het onzekere."

Bij de weduwe Kogelaar was alles in beweging. De onnoozele ziel praatte van alles door elkander, en Gretha, Nelly en Dirk waren te veel geschrikt om er wat uit te krijgen.

„We zullen nu naar de stad gaan," zei de burgemeester. „Onze vangst is goed geweest."

„Maar deze kan niet lopen, burgemeester," sprak de hoofd-agent en hij wees op Hip.

„En wij loopen ook niet," liet Hup zich hooren. „Als je ons in de stad wilt hebben, sleept ons dan!"

„Niet noodig, mannen," hernam de burgemeester. „Gij zult rijden!"

Een der agenten werd nu naar den groenteboer gezonden om dezen te vragen, of hij met wagen en paard zoo dicht bij het „Spookhuis" wilde komen, als hij maar kon.

De groenteboer keek gek op toen hij door een agent gewekt werd, maar nog meer stond hij verbaasd, toen hij hoorde, dat men drie spoken gevangen had, maar dat die spoken valsche munters waren en dat er een zwaar gewond was.

Natuurlijk ging de man zich eerst kleeden en spande toen in, en terwijl hij met den agent zoo ver mogelijk de duinen inreed, vertelde deze hem ook hoe de oudste jongen van de weduwe Kogelaar denkelijk ook tot de schelmen behoorde. De groenteboer schudde echter het hoofd en zei,

dat hij dit niet geloofde. De menschen waren meer dan vuil en Dirk, de jongste, was een groote straatbengel, maar dat Anton ook al zóó slecht zou zijn, neen, dat was niet mogelijk.

„Vuil als een varken, maar eerlijk als goud en gewillig als een lam,” heeft de smid mij verleden week nog gezegd,” sprak de groenteboer, „en dat geloof ik ook. Als die goede Kogelaar maar had mogen blijven leven en als de Moeder door dat erge toeval maar niet kindsch geworden was, dan zou het met die kinderen heel anders gegaan zijn. Ze hebben alle vier een goed hart, en het kwaad zit er meer boven op dan in. Als ik dien Anton of Dirk in huis mocht hebben, zou ik er best wat goeds van maken kunnen, en zóó is het met de meisjes ook het geval.”

„Het is te hopen dat de kinderen nog terecht komen,” zei de agent. „Kogelaar was een best man; ik heb nooit beter kameraad gehad.”

De kar hield stil.

„Verder kan ik niet komen,” sprak de groenteboer. „Bruin loopt niet weg. Ik zal meegaan om een handje te helpen.”

Weldra lagen Hip, Hop en Hup op den wagen en in den vroegen morgen toen bijna alle stedelingen nog sliepen, kreeg de gevangenis haar drie nieuwe bewoners.

Dat was met de valsche munters voorgevallen.

In het „Spookhuis” bleef een agent achter. Het was dezelfde, die zijn twee rijksdaalders aan de weduwe gegeven had. Het was Terstang, en met diep medelijden zag hij het aan hoe Suze, de vrouw van zijn trouwe kameraad nu zoo diep liep te suffen en hoe vuil ze geworden was.

Hij trachtte met haar wat te praten, doch wat hij te hooren kreeg was zulk een onnoozele taal, dat hij op het laatst maar zweeg. Den geheelen dag liep ze maar door het huis als een hond, die zijn meester zoekt, doch als hij vroeg: „Hebt gij wat verloren, Suze?” dan keek ze hem zoo kinderachtig aan en ze lachte zoo flauw: „Hi-hi-hi!” dat hij haar maar liet scharrelen.

Om zes uur gingen Gretha, Dirk en Nelly, die den vorigen nacht zoo weinig geslapen hadden bij den haard zitten en weldra sliepen ze in. Terstang, die het ook koud had, plaatste zich eveneens aan den haard en weldra maakte de slaap zich ook meester van hem.

Suze keek hem even aan, sloop de deur uit en toen Terstang een paar minuten later ontwaakte was de onnoozele Moeder verdwenen.

Waarheen toch?

Hebt gij goede oogen, ja? Welnu, klim dan eens in „het reigersnest”. Zie daar in de verte beweegt zich wat. Het gaat duin op en duin af.

Het is een vrouw.

't Is de onnoozele, kindsche weduwe Kogelaar.

Wij hebben jonger beenen dan zij en het duinen beklimmen gaat ons beter af dan haar. We zullen haar na loopen.

Zij staat stil en luistert.

„Hier is hij niet, niet, niet,” fluistert zij en gaat verder.

Wij volgen haar getrouw, die arme, arme Moeder. Zij zoekt haar oudsten jongen, haar Anton.

Anton is na verscheidene keeren geroepen te hebben, moedeloos neergevallen. Hij is gaan huilen als een kind en,

onbewust heeft hij zich weer inslaap gehuild.

Het werd zeven uur.

Nog dwaalde zijn moeder door de duinen, nu en dan stilstaande en fluisterende: „Hier is hij niet, niet, niet!”

Nog sliep de jongen door.

Het werd acht uur. Twee uur lang met zulk een zwak, ziekelijk lichaam in de duinen voortdwalen, dat houdt toch niemand uit?

Niemand? Zeker wel! Een Moeder altijd, zelfs een kindsche Moeder. De liefde blijft bij iedere, iedere Moeder in het hart wonen. Ze kruipt soms alleen zoo ver weg, dat de Moeder haar niet vinden kan, dat ze zelfs denkt, dat zij haar verloren heeft; maar blijven doet zij, altijd, altijd, tot de dood komt en de vensters sluit.

Het klokje van het Dekkersduinsche kerkje sloeg half negen. Dat hoorde men wel in het „Spookhuis” waar alles in angst en vrees was, maar zoover in de duinen hoorde men het niet.

De pijn deed Anton weer ontwaken en met schrik ontwaarde hij, dat alles donker om hem heen was.

„Help! Help! Help!” gilte en schreeuwde hij.

Op een kwartier afstand kon men dien hulpkreet wel hooren en daar was de kindsche Moeder.

„Help! Help! Help!” riep Anton andermaal.

Geen antwoord vernam hij, want de zwakke stem van Moeder, die mompelde: „Daar is hij wel, wel, wel, wel, ja wel,” klonk geen twintig schreden ver, laat staan een kwartier.

Daar zag Anton wat zwarts in de duinen, en . . . „Help!” riep hij.

„Daar is hij wel, wel, wel,” fluisterde zij en haastte zich nog meer.

„Hij is daar! Kracht, Vader in den Hemel, kracht,” kermde de Moeder, die nu op dit oogenblik niet kindsch, maar helder was. Het vuur der reinste liefde had het bijna geheel uitgedoofde vuur des verstands wat opgerakeld.

„Dat is geen valsche munter, dat is een vrouw,” fluisterde Anton. Maar wie kon die vrouw toch zijn? Hij had wel eens in boekjes gelezen van tooverheksen, die bij nacht buiten liepen dwalen. Als het eens een tooverheks was?

De overspanning deed hem het hart van angst kloppen.

De gedaante naderde en . . .

„Moeder, Moeder is het,” riep de arme jongen.

Met een sprong was Moeder bij hem. Zij viel naast hem neer, omarmde hem en kuste hem honderden malen, zoo nu en dan zoet fluisterend: „Anton, mijn jongen, mijn kind, kind!”

En zwak klonk als antwoord daarop: „o Goede God, mijn eigen, eigen, lief, lief Moedertje!”

Iets later had men op het strand iets vreemds kunnen zien.

Een groote jongen zat op de schouders eener zwakke vrouw, die met hem meer yoortholde dan voortstapte.

Het was Anton met zijn Moeder.

Het torenklokje sloeg elf uur en er werd op de deur van het „Spookhuis” geklopt.

Terstang, die in angst zat, omdat hij van plichtsverzuim kon beschuldigd worden, opende de deur.

„Wat is dat?” riep hij toen hem wat zonderlings voorbijliep. Binnen gekomen zag hij vrouw Kogelaar met Anton

op den rug. Zij zette hem op een stoel, trok hem de kleeren uit, legde hem op haar eigen bed, en de tranen, die op het opgezwollen been vielen waren de beste hee/zalf op de wonde.

Terstang trad naderbij en zag de kogelwonde.

„Gretha,” zei hij, „linnen, meisje, linnen en schoon water.”

„Drinken, drinken,” kermde Anton. „Drinken en een korsje brood, alsjeblijft!”

Linnen was er niet te vinden, doch Moeder ging naar een kast, opende een lade en haalde er een stuk halfsleten linnen van een raamgordijn uit. Ze bette dit in het water, maakte er een zwachtel van en wond dien om het been van Anton.

„Moeder waar heeft u Anton gevonden?” vroeg Gretha.

„In de duinen, Gretha, Gretha, Gretha! Hi-hi-hi!” antwoordde Moeder, die toch onnoozel kindsch gebleven was als vrouw, maar als moeder voor één van haar kinderen toonde verstand te hebben.

„Hier moet hulp komen,” zei Terstang. „Gretha, ga naar den groeteboer en vraag hem of hij den dokter eens wil halen. Weet gij welken dokter, kind?”

„Ja, dokter Mullert in de Gondelstraat.”

„Toe, ga dan, beste! En hier, ga met hem mede, hier is een gulden, koop er wat brood, boter en koffie voor. In den matrozen-winkel bij de haven zijn ze tot drie uur op en houden ze den winkel open voor het zeevolk.

Gretha liep heen en twee uur later kwam de dokter, die vol verbazing hoorde wat die zwakke, onnoozele vrouw gedaan had. Hij begreep er niets van.

Nu, dat was geen wonder. De goede man kende de kracht van alle medicijnen, die er in een apotheek zijn, maar de geheimzinnige kracht der Moederliefde kende hij niet.

„De jongen heeft te lang zonder hulp gelegen,” zei hij. „Er is ontsteking en een hevige wondkoorts. Hij moet naar het ziekenhuis en kan hier niet blijven. Hij heeft trouwe oppassing noodig en die heeft hij hier niet.”

„Ja, dokter, maar hoe krijgen we hem daar?” vroeg Terstang.

„Komaan,” zei de groenteboer, „dat beetje kan er nog wel bij! Ik zal hem naar het ziekenhuis brengen.”

„Geen ziekenhuis! Ze hebben mijn Jan daar laten sterven,” zei nu vrouw Kogelaar heel boos, doch de boosheid was gauw over en ze lachte weer onnoozel: „Hi-hi-hi!”

Anton werd wat aangekleed en in een oude deken gerold door den groenteboer in zijn wagen gedragen zonder dat Moeder eenigen tegenstand bood. Zij mompelde alleen: „Goed, ja, goed, dokter Mullert is er bij! Goed, ja, goed, goed!”

Drie weken later was Anton weer thuis, doch zijn been was stijf en zou stijf blijven. Moeder was opnieuw in haar gewonen toestand vervallen en het huisgezin leed bittere armoede, want een tweede oproeping om hulp had slechts veertig gulden opgebracht, en dit geld zou wel op zijn, eer Anton weer naar den smid kon.

Met groote moeite had hij uit het bosch een weinig dor hout gesprokkeld toen met half November de winter zich aankondigde door groote sneeuwbuien.

„We zullen om hout gaan,” zeiden Gretha en Nelly,

„blijf dan thuis, Anton, om voor het eten te zorgen, maar maak dat het goed gaar is en op tijd ook, want nu Dirk bij den groenteboer is, heeft hij elken middag grooten honger.”

De groenteboer, die eens wilde beproeven of er met Dirk wat te beginnen was, had hem van school laten thuis blijven en liet hem hard werken, of boodschappen in de stad doen. Het viel den braven man mede, want Dirk was heel anders dan hij geweest was, ja, hij had al gezegd: „Ik begrijp niet, dat ze dien jongen zulk een bengel noemen. Hij werkt graag en goed en hij heeft nog niets leelijks gedaan.”

Als de groenteboer ook eens ledig had geloopt, zooals Dirk vroeger deed, dan zou hij het wel begrepen hebben. De man was evenwel altijd aan het zwoegen en werken voor zijn gezin en daarom kon hij de verandering, die met Dirk had plaats gehad, niet begrijpen.

Bovendien had die eenvoudige groenteboer een eerlijk karakter en dit had Dirk zóó ingepakt, dat hij voor geen geld van de wereld iets had willen doen, dat hem verdriet deed. Dus niet alleen door hem bezigheid, maar ook door hem een hart te geven, bracht de man, die amper lezen en schrijven kon, een bengel, die, zooals men dat wel eens uitdrukt, voor galg en rad opgroeide, op den beteren weg.

Gretha en Nelly gingen in het bos hout sprokkelen en ten gevolge van de laatste stormen was er zóóveel te vinden, dat ze vóór den middag wel drie vrachten thuis brachten.

Anton had op zijn manier de aardappelen gekookt, doch daar hij nog te zwak was om den pot van het vuur te nemen, had hij ze maar laten hangen en zat nu op een bos

takken de terugkomst van zijn zusters af te wachten.

„Woont hier weduwe Kogelaar?” vroeg hem opeens een heer, dien hij niet had hooren aankomen.

„Ja, meneer!” zei Anton.

„Dank je ventje,” antwoordde de heer en zonder verder iets te zeggen, trad hij binnen, doch liet den hond, die hem vergezelde buiten.

„Daar begrijp ik niemendal van,” bromde Anton.

„Waarvan begrijpt gij niemendal?” vroeg Gretha, die weer een vracht thuis bracht. „Welke hond is dat?”

„Van een heer, die binnen bij Moeder is,” antwoordde Anton.

„Mogen we dan niet binnengaan?” vroeg Nelly.

„Ga maar, dan kan jij de aardappelen afgieten,” zei Anton, en Gretha opende nu de deur en trad binnen.

„Meisje,” zei de vreemde heer, „kan uw Moeder, zij is dat immers? niets dan lachen?”

„Moeder is niet wel bij het hoofd, meneer!”

„Heb je dan geen broeder, die ouder is, om mee te spreken?”

„Jawel, meneer!”

„Is die soms op zijn winkel?”

„Neen, meneer! Hij kan nog niet werken. Hij is er nog te zwak toe. Hij is buiten.”

„Roep hem dan!”

Gretha kwam nu buiten en zei: „Anton, die meneer vraagt of je even binnen wilt komen?”

„Ei, zoo, mag ik,” antwoordde Anton wat nijdig, en met trage schreden ging hij in huis.

„Zijt gij de oudste van de broeders en zusters?” vroeg

de heer.

„Ja, meneer! Maar ik ben een sukkelaar en kan niets doen.”

„Ik heb er in de stad wat van gehoord. Maar, eer ik verder ga, heb je wel eens gehoord, dat je Vader een gebrekkig meisje voor een groot ongeluk behoed heeft?”

„Wel iets, meneer! Maar van Vader nooit. Hij vertelde ons zulke dingen niet!”

„Dat was mooi van je Vader, ventje heel mooi. Maar ik ben de Vader van dat meisje.”

„Zoo, meneer,” zei Anton, die niet wist, wat hij eigenlijk antwoorden moest.

„Ja, mijn jongen! En nu heb ik onlangs gehoord van hetgeen hier voorgevallen is, én daar mijn dochttertje nog dikwijls van uw goeden Vader spreekt en zijn kinderen zou willen helpen, ben ik hier gekomen om eens met uw Moéder te spreken, maar ik kan niets uit haar krijgen. Ze lacht maar en zegt niets. Ik dacht dat ik gehoord had, dat je Moeder weer goed bij haar zinnen was.”

„Dat is ze geweest om mij te redden, meneer, maar nu doet ze weer evenals vroeger, die arme, lieve, moeder!”

„Goed, jongen, goed, ik hoor dat je veel van je Moeder houdt en dat zij . . .”

„Meneer,” viel Anton hem in de rede, „van mijn Moeder houden, o, u begrijpt niet, hoe, hoeveel! Als u gezien had hoe ze mij in de duinen opzocht, hoe ze mij kuste toen ze mij vond, hoe ze mij op haar schouders naar huis droeg, dan zou u begrijpen, dat ik alles, alles, alles voor die Moeder zou willen doen! Maar ik kan niet! Mijn lichaam is zwak en mijn been is stijf! Ik kan niets!”

Toen Anton dit zeide brak hem een stroom van tranen los, en daaruit bleek hoe het kwam, dat hij na zijn terugkomst uit het ziekenhuis zoo vreemd en afgetrokken was.

„Die knaap kan niet slecht zijn,” dacht de heer, doch hij liet niet bemerken, wat hij dacht en zei: „Als men wil, kan men altijd wat. Doch om dit te vertellen kwam ik niet hier. Ik wilde aan uw Moeder zeggen, dat ik eigenaar van dit bosch en dit huisje geworden ben en dat ik plan heb dit huisje van het voorjaar te laten afbreken. Gij zult dus met uw Moeder dienen te verhuizen, mijn jongen!”

„Wij woonden hier voor niemandal, meneer!” zei Anton die van dat bericht niet weinig schrikte.

„Dat weet ik, mijn jongen! De heer van Dollenhage heeft het mij verteld, en ik heb ook geen plan om u den dijk op te jagen. Maar zóó kan het toch op den duur niet blijven. Wie is uw toeziende voogd?”

„Oom Grabenhof te Amsterdam, meneer!”

„En waar woont hij?”

„Dat weet ik niet, meneer! Ik heb hem zelden gezien, en hij is hier alleen geweest op Vaders begrafenis. Toen hij tot toeziende Voogd benoemd werd, heeft hij ons niet bezocht.”

„Wat is die oom?”

„Ik geloof korenmeter, meneer!”

„Nu, goed! Ik zal dat wel onderzoeken en wees maar niet bang, ik zal zorgen, dat gij tegen het voorjaar een huisje hebt om in te wonen. Mijn dochttertje Leotine zou het mij nooit vergeven, als ik u iets liet ondervinden, dat niet goed is. Denk dus maar geen kwaad en — kom iederen Maandag bij me; ik zal wel wat werk vinden. Aalmoezen

geef ik nooit. Gij weet waar ik woon en hoe ik heet?"

„Neen, meneer!"

„Nu, ik heet van Botkarspel en woon op de Vlasmarkt, nummer twaalf. Tot Maandag dan, ventje! En hier, dat is al wat loon vooruit; wees er wat zuinig mee!"

De heer van Botkarspel ging de deur uit en Anton voelde twee rijksdaalders in zijn hand.

Het eten werd opgedaan, de anderen kinderen zetten zich aan tafel, doch Moeder bleef in haar hoekje bij het raam zitten en mompelde: „Jawel, verhuizen, jawel! Verhuizen kost bedstroom, bedstroom. Hi-hi-hi!"

Toen Anton des Maandags bij den heer van Botkarspel kwam, kreeg hij daar schoenen te poetsen, messen te slijpen, koolbakken vol te dragen en dergelijke dingen meer. Dat moest hij iederen dag komen doen en voor dat werk zou de heer van Botkarspel hem twee gulden in de week geven.

Twee gulden, het was werkelijk niet veel, doch de heer van Botkarspel was de leer toegedaan, dat men met weldadig te zijn, heel voorzichtig moet te werk gaan. Hij dacht nu niet altijd kwaad van zijn evenmensch, dat volstrekt niet, maar hij ging nauwkeurig na, hoe hij op de beste wijze iemand kon weldoen. Weldoen bestaat maar niet steeds in veel geld voor weinig werk geven; dat gelijkt er niet naar. Hieraan moet ge, als ge later zelf gaat weldoen, eens denken.

Ondertusschen was de zaak van de valsche munters Hip, Hop en Hup nog steeds in onderzoek. Ze waren broeders van Vlaamsche afkomst, en heetten Gérard, Pierre en Guillaume Vanweverenbeek, en de drie namen Hip, Hop en Hup waren slechts aangenomen dievennamen. In België

hadden ze ook reeds verscheidene malen kennis met de gevangenis gemaakt, en daar ze nog geen valsch Nederlandsch geld gemaakt hadden, maar wel Belgisch en Duitsch, was het nog de vraag aan welk land ze moesten uitgeleverd worden.

Maar van die uitlevering was volstrekt geen sprake, want toen Hip in de wondkoortsen had liggen ijlen, had hij aan een oppasser gevraagd: „Zeg, heb je Kogelaar gekend, dien agent, die doodgeschoten is?”

„Jawel,” zei de oppasser, „heel goed!”

„Ik niet, hoor, neen, ik niet. Nooit gekend, nooit?”

Een poosje later was het weer: „Daar in dat hoekje, zeg, kom eens hier, kijk, daar in dat hoekje, daar staat een agent. Is dat Kogelaar misschien? Ja, dat moet Kogelaar zijn! Hij steekt de vuist naar mij op. O, o, hij komt op mij af!”

Hij kroop diep onder de dekens.

„Die mannen hebben denkelijk nog meer op hun geweten dan het maken van valsch geld,” zei een der heeren, die nauwkeurig toeluisterde wat hij zoo al zeide.

De ander wenkte den oppasser en fluisterde hem in het oor, dat hij hem gerust met Kogelaar bang mocht maken en doen, alsof hij hem ook zag. De oppasser begreep er alles van, maar wat hij ook deed, hij kreeg er niets meer uit.

Misschien zou de weduwe Kogelaar er wat van weten, meende men, doch toen men bij haar onderzoek deed bleek het, dat zij nergens wat van geweten had, of dat zij het vergeten was. Gretha, Dirk en Nelly wisten alleen maar van stroopers te vertellen, en wat Gretha mededeelde van dien morgen toen Hip in huis geweest was, beduidde niet veel,

want Hip had toen geen kwaad gedaan. Dat Moeder echter uit vrees voor stroopers de lepels en vorken in den grond weggestopt had, deed de rechters denken, dat zij toch wantrouwen in hen had en hen vroeger moest gekend hebben.

Alleen dit kwam men door het onderzoek te weten, dat Hip, Hup en Hop, die nu gevangen zaten, dezelfde mannen waren, die des morgens in het duin hadden gezworven.

Anton alleen scheen veel meer van de zaak te weten, doch hij was het ontsnapt, en toen hij terecht gekomen was en in het ziekenhuis lag, kreeg hij zulke hevige wondkoortsen, dat de dokter voorloopig elk onderzoek verbood.

Op den dag vóór dien, waarop hij het ziekenhuis verliet, had men echter met het onderzoek een aanvang gemaakt. De rechters hadden hem graag streng bestraft voor zijn zwijgen van hetgeen hij wist, doch door het schot in het been en de daarop gevolgde ziekte had hij waarlijk al straf genoeg ontvangen en daarom zei de rechter hem niet zooveel. Wat men van hem te weten kwam, was wel meer dan van iemand anders, doch het had alleen betrekking op het maken van valsch geld en niet op wat anders.

„Maar, zeg me toch eens, jongen, waarom heb je niet dadelijk aan de politie verteld, wat gij gezien hebt?” vroeg een der rechters.

„Dat durf ik niet zeggen, meneer,” antwoordde Anton.

„Waarom niet?”

„Omdat ik van vader wel eens gehoord heb, dat men niemand, zoo maar op gelooven af, van iets kwaads beschuldigen mag.”

„Nu, dat ze valsch geld gemaakt hadden, behoefde je

toch niet te gelooven, dat wist je zeker!"

„Jawel, meneer, maar dat was erger, veel erger! En nu geloof ik het ook niet meer!"

„Waarom niet?"

„Ik durf niet te gelooven, meneer!"

„We vorderen niet, ventje! Wat durf jij niet gelooven?"

Anton zweeg.

„Nu, jongen, spreek dan," klonk het ongeduldig.

Thans zei Anton: „Zal ik gestraft worden, als ik onwaarheid geloofd heb, heeren?"

„Welneen, jongen! Vertel gerust, wat je weet of liever wat je geloofd hebt."

„Ik geloofde dat ze Vader vermoord hebben, heeren!"

De rechters keken verrast toen hij dit zei, want juist dit wilden zij weten.

„Dat is heel erg, jongen!"

„Ja, meneer, maar o, straf er mij niet voor! Ik zal het niet meer gelooven, ik beloof het u."

„Maar hoe heb je dat kunnen gelooven, jongen?"

„Wel, meneer, toen ik daar onder die braamdoornen bij „De Steenen Trap" lag, en ze alle drie boven den grond waren, zei Hop, dat hij niet gedacht had, dat alles in den kelder nog zoo in orde zou zijn, en toen zei Hup: „Neen, Hop, ik had gedacht dat die oudste jongen van . . ." Verder kwam hij er niet mee, heeren, want Hip viel stem in de rede en sprak: „Stil, geen namen noemen. Als ik dien naam hoor, gaat mij een rilling over de leden. Ik denk er nog elken nacht aan."

Hier zweeg Anton en de rechters knikten tevreden; want ze hadden nu een bewijs tegen die drie booswichten.

„En wat dacht je toen, ventje?” vroeg een der rechters.

„Wel, meneer, toen dacht ik aan den avond, dat Vader die drie met zijn politie-stok op de vlucht gejaagd had, toen ze hem wilden dwingen om Hap te worden. Ze hebben hem toen toegeroepen, dat hij zijn testament wel kon maken.”

„Maar jongenlief, waarom heb je ons daarvan niets gezegd?”

„Ik durfde niet, heeren!”

„Dat was erg kinderachtig,” zei er nu een. „Maar vertel ons nu eens alles geregeld en zeg ons ook welk plan je had toen je Hip hoorde zeggen, dat hij elken nacht aan iemand dacht en dat hij een rilling voelde, als hij den naam van Kogelaar hoorde.”

Anton deelde nu alles mede, wat zijn Vader hem verteld had en zweeg toen.

„En nu uw plan!” sprak dezelfde rechter.

Anton aarzelde even, doch zei toen: „We zijn zoo arm, heeren, zoo erg arm. Dat was de schuld van de moorde-naars van mijn Vader, want, als hij in het leven gebleven was, dan zouden wij niet zoo arm geworden zijn. Nu dacht ik, ze zullen mij veel geld, goed geld geven en geen valsch. En als ik dat heb, dan zal ik mij wreken en alles aan-brengen.”

„Dat was slecht, jongen, heel slecht! Eigenlijk zoudt ge voor die handelwijze straf verdiend hebben, want, wie heelt, is even erg als een, die steelt. Al het geld, dat ze u zouden gegeven hebben, zou gestolen geld geweest zijn, niets anders. Het spijt ons, dat wij dit van u gehoord hebben.”

De tranen sprongen Anton uit de oogen en nogmaals zei hij: „Wij zijn zoo arm, heeren, zoo bitter arm, en dat is hun schuld.”

„Dat is waar, jongen, maar daarom mocht je nog niet zóó doen. Je bent evenwel reeds genoeg gestraft. Ga naar huis! Doe nooit, nooit zoo iets weer!” sprak de voorzitter, en hij voegde er dit bij. „Maar dat moet ik nog zeggen. Je hebt getoond, dat je zoo goed zwijgen kunt, welnu, zeg tegen niemand, tegen niemand iets van hetgeen gij ons verteld hebt: want wij gelooven ook, dat een van deze valsche munters uw Vader vermoord heeft.”

„Neen, heeren niet één! Ze hebben het alle drie gedaan, want ze hebben immers in het ziekenhuis gezien, dat de drie kogels waardoor Vader getroffen werd, van drie verschillende plaatsen gekomen zijn?”

„Dat is zoo! Misschien zijn dus wel alle drie schuldig. Ga nu, vergeet niet te zwijgen.”

Toen Anton twee dagen bij den heer van Botkarspel geweest was, moest hij in de gevangenis komen. Hij werd in een zaal gebracht waar de drie deugnieten voor de rechters zaten.

„Anton Kogelaar, kent gij die mannen?” vroeg de voorzitter.

Anton keerde zich om en zei: „Ja! Deze is Hip, die Hop en de derde is Hup. En deze,” — hij wees op Hip, — heeft gezegd, dat hij elken nacht aan iemand dacht en dat hij een rilling kreeg, als hij zekeren naam hoorde uitspreken.”

„Die jongen kan mooie leugens verzinnen,” sprak Hip. „Ik ken hem niet. Wij hebben hem nooit gezien. Ik begrijp niets van zijn gesnap.”

„Ik ook niet,” riepen Hop en Hup.

„Vertel hun dan maar eens hoe gij hen gezien en gehoord hebt,” sprak de voorzitter tot Anton.

Anton deed dat en hij vertelde ook van den ijzeren koevoet, dien hij langs zijn borst voelde schuiven.

De drie bleven evenwel ontkennen en werden weggebracht. Meer dan drie weken duurde het eer Hup zich verpraatte, en toen bracht het eene het andere aan, en eindelijk zei Hip: „Welnu, levenslang voor een moord gevangen zitten of voor valsch geld maken, dat is hetzelfde. Ja, wij hebben Kogelaar doodgeschoten, maar dat was ons plan niet; we wilden hem maar wonden, doch in het donker konden we niet goed mikken.”

„Jawel,” zei de rechter, „maar als men iemand wonden wil, dan zegt men niet vooraf, dat hij zijn testament wel maken kan.”

„Zoo! Hebben ze dat óók al verklikt? Nu, dan valt er geen goed maken meer aan,” klonk het brutaal.

Het gevolg van de heele zaak was, dat ze alle drie veroordeeld werden tot twintig jaren tuchthuisstraf. Leefden ze aan het einde van die twintig jaar nog, dan zouden ze als valsche munters aan België of Duitschland uitgeleverd worden. Men kon er dus wel op rekenen, dat die drie boosdoeners voor altijd onschadelijk gemaakt waren.

Gedurende dien tijd had evenwel in het „Spookhuis” een groote verandering plaats gegrepen.

De arme weduwe Kogelaar had een nieuwen aanval van haar ziekte gehad en was eraan bezweken. Nu waren Anton, Gretha, Dirk en Nelly weezen, wat misschien hun geluk wel was, want Moeder kon hen niet opvoeden, en

zonder opvoeding komt er van kinderen niets terecht. Nelly en Gretha kwamen in het weeshuis; Dirk bleef bij den groenteboer en Anton kwam als huisknechtje bij den heer van Botkarspel.

Nu zijn er reeds vele jaren na dit alles verloopen en de vier kinderen zijn geen kinderen meer, maar mannen en vrouwen geworden. Dirk is nu zelf groenteboer en zal het misschien nog ver brengen. Anton, wiens been stijf gebleven is, werd door den heer van Botkarspel geholpen om een winkel in ijzerwaren op te zetten. Gretha en Nelly zijn gehuwd; Gretha met den zoon van den smid te Dekkersduin, en Nelly met den zoon van den groenteboer. Van slordigheid, onzindelijkheid en wanorde is bij die twee vrouwen niets meer te ontdekken.

Eén keer in het jaar komen ze allen bij elkander en ieder heeft de beurt van die familie-bijeenkomst, welke plaats heeft op den datum, waarop Moeder dien tocht in de duinen deed om Anton te zoeken. Had zij dat niet gedaan, dan zou Anton gestorven zijn, en wat was er dan van die andere drie terecht gekomen?

Die dag was de familie-dag bij uitnemendheid geworden en met vromen zin en dankbaar hart spraken ze dan over hun lieve Moeder, die door haar onbegrijpelijke groote liefde, zelfs toen ze kindsch was, het geluk van haar kinderen had gebouwd.

Maar die dag had ook een naam, een mooien naam. Hij heette: „Moedersdag.” —

Uitgaven van Gebr. Kluitman's Uitgevers-Mij., Alkmaar.

**Geïllustreerde 60 Cents Bibliotheek,
gebonden.**

Frans en het Geheim, door Marie Boddaert. — 3e druk.

Op Wendehuis, door Marie Boddaert. — 2e druk.

Janmaat en zijn Vriendjes, door P. Louwerse.

De Boschwachter van Lindenstein, door P. Louwerse.

Moedersdag, door P. Louwerse.

De Zon breekt door, door P. Louwerse.

Uit het jonge Leven, door P. Louwerse.

Van dichtbij en verre, door P. Louwerse.

Uit den Franschen Tijd, door P. Louwerse.

Uit Ouden Tijd, door P. Louwerse.

**Geïllustreerde 40 Cents Bibliotheek,
gebonden.**

Klein Duimpje, door Henriëtte Blaauw.

Sneeuwitje, door Henriëtte Blaauw.

Aladdin met de Wonderlamp, door Henriëtte Blaauw.

Ali Baba en de Veertig Roovers, door Henriëtte Blaauw.

Hans en Grietje, door Henriëtte Blaauw.

Vrouw Holle, door Henriëtte Blaauw.

Koning Leeuw, door Henriëtte Blaauw.

Drie afgedankte Soldaten, door Henriëtte Blaauw.

„Ons Genoegen.”

Geïllustreerde Bibliotheek voor Jongens en Meisjes.

Prijs per deel ing. f 0.80, gecart. f 1.10, geb. f 1.25.

Serie A. Voor Jongens:

1. **Willem van den Molenaar**,
door P. ELZER. 4e druk.
2. **Marc en zijn Oom**,
door L. VAN DER MEER. 3e druk.
3. **De Twee Broeders**,
door C. JOH. KIEVIET. 4e druk.
4. **Bert en Bram**,
door CHR. v. ABKOUDE. 3e druk.
5. **Vriendschap**,
door W. BROUWER. 3e druk.
6. **Willem's Verjaarsgeschenk**,
door CHR. v. ABKOUDE. 2e druk.
7. **De Kapitein van Murat**,
door W. P. DE VRIES. 3e druk.
8. **Bob zonder zorg**,
door CHR. v. ABKOUDE. 3e druk.
9. **Dertien jaar Krijgsgevangen**,
door J. G. KRAMER. 2e druk.
10. **Een Ongeluksvogel**,
door CHR. v. ABKOUDE. 3e druk.
11. **Frans Brander**,
door W. BROUWER. 2e druk.
12. **Peter de Verspieder**,
door J. GUNST. 2e druk.
13. **Een Amsterdamsche Jongen**,
door H. W. SONNEGA. 2e druk.
14. **De Voetbalclub**,
door CHR. v. ABKOUDE. 2e druk.
15. **Volharding bekroond**,
door W. BROUWER. 2e druk.
16. **Van twee Vrienden**,
door B. KNOOP.

Serie B Voor Meisjes:

1. **Kasteel Rompersburgen**,
door HERMANNA. 3e druk.
2. **Onder verschillende Meesters**
door C. JOH. KIEVIET. 4e druk.
3. **Millie's Vacantie**,
door MARIE HONIG. 5e druk.
4. **Op den Seventop**,
door HERMANNA. 2e druk.
5. **Vier Nichtjes**,
door BETSY NORT. 4e druk.
6. **Lot Mertens**,
door HERMANNA. 2e druk.
7. **Een klein, klein Jokkentje**,
door MARIE HONIG. 4e druk.
8. **Ali en haar Vriendje**,
door NELLY HOEKSTRA-KAPTEIJN.
9. **Een prettige Vacantie**,
door JOHANNA. 3e druk.
10. **Mieke**,
door HERMANNA. 3e druk.
11. **Knap Susje**,
door THÉRÈSE HOVEN. 3e druk.
12. **Kruidje-roer-mij-niet**,
door AGATHA. 3e druk.
13. **Een gelukkig Viertal**,
door ALETTA HOOG. 3e druk.
14. **Koninginnetje**,
door ALETTA HOOG. 2e druk.
15. **De Zusjes Breesma**,
door TINE BRINGREVE.
16. **Op Zonneheuvel**,
door H. BRINGREVE.

Een betrouwbare gids bij het aanschaffen van Kinderboeken is:

Gebr. Kluitman's Geïllustreerde Catalogus.

Toezending op aanvraag gratis en franco.

Geïllustreerde 50 Cents Bibliotheek,
in prachtband.

Frans en het Geheim

door MARIE BODDAERT. — Derde Druk.

Op Wendehuis

door MARIE BODDAERT. — Tweede Druk.

Piet Parker

door CHR. VAN ABKOUDE. — Tweede Druk.

De man met de Poppenkast

door CHR. VAN ABKOUDE. — Tweede Druk.

Kerstvertellingen

door JOH. H. BEEN.

Sint-Nicolaas-vertellingen

door JOH. H. BEEN.

Sint-Nicolaas-Avond

door AGATHA.

Broertjes en Zusjes

door AGATHA.

Het Nichtje uit Parijs

door HERMANNA. — Tweede Druk.

't Oude Huisje

door HERMANNA. — Tweede Druk.

Geïllustreerde 50 Cents Bibliotheek,
in prachtband.

In deze Serie zijn verschenen :

Janmaat en zijn Vriendjes

door P. LOUWERSE.

De Boschwachter van Lindenstein

door P. LOUWERSE.

Moedersdag

door P. LOUWERSE.

De Zon breekt door

door P. LOUWERSE.

Uit het jonge Leven

door P. LOUWERSE.

Van dichtbij en verre

door P. LOUWERSE.

Uit den Franschen Tijd

door P. LOUWERSE.

Uit Ouden Tijd

door P. LOUWERSE.